

Zavod za zapošljavanje
CRNE GORE

Employment Agency Of Montenegro

IZVJEŠTAJ O RADU
U 2012. GODINI

Podgorica, januar 2013. godine

SADRŽAJ

	strana
UVOD	5
I OSNOVNI STATISTIČKI PODACI O NEZAPOSLENOSTI	6
II PROGRAMI I MJERE ZAPOŠLJAVANJA	8
1) PROGRAMSKE AKTIVNOSTI	8
1. Rad sa poslodavcima	8
2. Priprema za zapošljavanje	10
2.1. Programi obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja	10
2.2. Programi sticanja vještina	11
2.3. Programi stručnog osposobljavanja kroz volonterski rad	11
3. Sezonsko zapošljavanje	12
4. Zapošljavanje pripravnika	13
5. Stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem	15
6. Projekat „Radna praksa za visokoškolce“	15
7. Zapošljavanje i rad stranaca	17
8. Zapošljavanje teže zapošljivih lica	18
9. Javni radovi	22
10. Profesionalna orijentacija	24
10.1. Osnivanje centra za pružanje usluga profesionalne orijentacije	24
10.2. Usluge karijerne orijentacije	25
2) CENTAR ZA LJUDSKE RESURSE	28
III PRIVATIZACIJA AKCIJA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE	31
1) Prodaja akcija	31
2) Druge aktivnosti	31
IV INOVIRANI PROGRAM ZA KONTINUIRANO STIMULISANJE ZAPOŠLJAVANJA I PREDUZETNIŠTVA U CRNOJ GORI	32
1. Podnijeti zahtjevi za kredit	32
2. Regionalne komisije	32
3. Odobreni krediti	32
4. Isfinansirani krediti	33
5. Kontrola upotrebe sredstava	33
6. Rad Komisije za dodjelu kredita	34
7. Virtuelna preduzeća	34
8. Pružanje specijalističke obuke i edukacije iz oblasti poslovnih vještina korisnicima kredita za samozapošljavanje	35
9. Dodjela subvencija poslodavcima za nova zapošljavanja mladih na sezonskim poslovima u periodu 1.6. do 30.9.2012. godine	36
V INFORMATIČKE AKTIVNOSTI	38
VI PRAVNA REGULATIVA	39

1) Normativna djelatnost	39
2) Osiguranje za slučaj nezaposlenosti	39
3) Javne nabavke	41
4) Pregled sudskih sporova	42
VII ODNOSI SA JAVNOŠĆU	44
VIII MEĐUNARODNA SARADNJA	46
IX STATISTIKA TRŽIŠTA RADA	49
PRILOZI	65

UVOD

Funkcionisanje Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u 2012. godini odvijalo se kroz realizaciju aktivnosti predviđenih Nacionalnim akcionim planom zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2012. godinu, Statutom Zavoda, Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz nezaposlenosti i drugim propisima iz djelokruga rada Zavoda.

Izvještaj o radu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u 2012. godini sadrži informacije i pokazatelje o realizaciji planiranih zadataka. Na kraju Izvještaja je dodatak, koji se odnosi na Statistiku tržišta rada, i Prilog.

U analiziranom periodu je registrovana povećana nezaposlenost u odnosu na 2011. godinu (veći broj nezaposlenih za 711 lica ili za 2,33%).

Negativnu promjenu bilježi i stopa registrovane nezaposlenosti (porast sa 11,55% na 13,46%), pri čemu treba naglasiti da je na ovo povećanje uticala i promjena broja radno aktivnog stanovništva (sa 264.276 na 232.010).

U navedenim uslovima, sa smanjenim obimom sredstava na raspolaganju, Zavod za zapošljavanje je u 2012. godini realizovao planirane aktivnosti na način i u obimu kao u Izvještaju.

I OSNOVNI STATISTIČKI PODACI O NEZAPOSLENOSTI

U tekstu koji slijedi navedeni su osnovni statistički podaci sa evidencija Zavoda o nezaposlenim licima koja traže posao (stanje je na dan 31.12.2012. godine, dok je u zagradi dato stanje na dan 31.12.2011. godine, apsolutna i relativna razlika).

Broj nezaposlenih lica: 31.232 (30.521; veći za 711 lica ili 2,33%).

Broj nezaposlenih žena: 14.812 (14.317; veći za 495 lica ili 3,46%).

Učešće žena u ukupnom broju nezaposlenih lica: 47,43% (46,91%, povećano učešće za 1,24%).

Stopa nezaposlenosti je na dan 31.12.2012. godine iznosila 13,46%, što je veće za 16,54% u odnosu na stopu utvrđenu na kraju 2011. godine (11,55%). Treba naglasiti da je na porast stope nezaposlenosti uticala i promjena broja aktivnog stanovništva (sa 264.276 na 232.010).

Najniže stope nezaposlenosti su u opštinama: Plužine (6,94%), Budva (8,35%), Bar (8,83%) i Plav (9,38%), a najviše u opštinama: Andrijevica (28,52%), Bijelo Polje (26,02%), Cetinje (22,72%) i Pljevlja (22,59%).

Broj nezaposlenih nekvalifikovanih i polukvalifikovanih lica (sa I i II stepenom obrazovanja): 6.200 ili 19,85% od ukupnog broja (6.814 ili 22,33%; manje za 614 lica, smanjeno učešće za 11,08%).

Broj nezaposlenih kvalifikovanih lica (od III do VIII stepena obrazovanja): 25.032 ili 80,15% od ukupnog broja (23.707 ili 77,67%; veće za 1.325 lica, povećano učešće za 3,19%).

Broj nezaposlenih lica do 25 godina starosti: 6.204 ili 19,86% (5.529 ili 18,12%; veći za 675, povećano učešće za 9,65%).

Broj nezaposlenih lica starijih od 50 godina: 9.626 ili 30,82% od ukupnog broja (10.238 ili 33,54%; manji za 612, smanjeno učešće za 8,12%).

Broj nezaposlenih lica koja su duže od godinu dana na evidenciji Zavoda: 17.663 ili 56,55% od ukupnog broja (17.693 ili 57,97%; manji za 30, smanjeno učešće za 2,44%).

Broj nezaposlenih lica koja prvi put traže zaposlenje: 11.288 ili 36,14% od ukupno prijavljenih (11.733 ili 38,44%; manji za 445, smanjeno učešće za 5,98%).

Broj nezaposlenih lica koja prvi put traže zaposlenje, a nemaju radni staž: 8.400 ili 26,90% od ukupnog broja nezaposlenih (8.206 ili 26,89%; veći za 194, učešće kao u 2011. godini).

Najveći broj nezaposlenih lica je u Birou rada Podgorica (sa kancelarijama u Kolašinu, Danilovgradu i Cetinju) – 10.332 lica ili 33,08% od ukupnog broja (10.203 lica ili 33,43%; veći za 129, smanjeno učešće za 1,04%).

Najmanje nezaposlenih lica je na području Biroa rada Pljevlja (sa kancelarijom Žabljak) - 2.870 ili 9,19% od ukupnog broja (2.830 ili 9,27%; veći za 40, učešće smanjeno za 0,90%).

U 2012. godini oglašeno je 45.323 slobodnih radnih mjesta, kroz 24.592 prijave o slobodnim radnim mjestima, što je za 365 ili 0,81% više nego u 2011. godini (44.958).

Na neodređeno vrijeme je oglašeno 3.864 ili 8,53% od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta, dok je na određeno vrijeme oglašeno 26.999 ili 59,57%.

Od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta na zapošljavanje pripravnika otpada 2.240 ili 4,94%, dok na kategoriju ostale vrste radnog odnosa (pripravnik - volonter, dopunski rad, privremeni i povremeni poslovi, sezonski poslovi, privremeno radno angažovanje, zapošljavanja invalida) otpada 12.220 ili 26,96% svih oglašanih slobodnih radnih mjesta u 2012. godini.

Posmatrano prema vrsti radnog mjesta, 19.952 ili 44,02% su novootvorena radna mjesta, dok su 25.371 ili 55,98% upražnjena radna mjesta.

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta je u sektoru usluge smještaja i ishrane (9.393 ili 20,72% od ukupnog broja), zatim u trgovini na veliko i trgovini na malo; popravci motornih vozila i motocikala (6.875 ili 15,17%) i obrazovanju (4.892 ili 10,79%).

Prema informacijama dobijenim od strane poslodavaca putem obrasca E3, u 2012. godini je sa evidencije Zavoda za zapošljavanje zaposleno ukupno 20.909 lica, što je za 1.438 lica ili 6,43% manje u odnosu na 2011. godinu.

Posmatrano po opštinama, najviše lica je zaposleno u opštinama: Podgorica – 8.070 ili 38,60% od ukupnog broja, Herceg Novi – 3.176 ili 15,19% i Budva – 1.789 ili 8,56%.

Najmanje lica je zaposleno u opštinama: Plužine – 13 ili 0,06% od ukupnog broja, Šavnik – 29 lica ili 0,14% i Andrijevica – 41 lica ili 0,20%.

Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim stepenom obrazovanja – 5.554 ili 26,56% od ukupnog broja, sa I – 5.153 ili 24,64% i sa VII-1 – 4.832 ili 23,11%, dok je najmanje evidentirano zapošljavanja lica sa VI-1 stepenom obrazovanja – 5 lica.

Od ukupnog broja zapošljavanja, 7.471 ili 35,73% se odnosi na novootvorena radna mjesta, dok su 13.438 ili 64,27% upražnjena. Na neodređeno radno vrijeme je zaposleno 1.436 lica ili 6,87%.

Najviše zapošljavanja je bilo u sektoru trgovine na veliko i trgovine na malo; popravke motornih vozila i motocikala – 3.561 ili 17,03% od ukupnog broja i u sektoru usluga smještaja i ishrane – 3.023 ili 14,46%.

II PROGRAMI I MJERE ZAPOŠLJAVANJA

1) PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

1. Rad sa poslodavcima

Zavod je u toku 2012. godine nastavio intenzivnu saradnju sa poslodavcima. U cilju unapređenja rada, poslodavcima su u biroima rada i kancelarijama Zavoda pružane potrebne usluge, i to:

- oglašavanje slobodnih radnih mjesta,
- direktno posredovanje na osnovu zahtjeva poslodavaca za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta, putem tzv. predselekcija i selekcija kandidata,
- posredovanje za sezonsko zapošljavanje,
- informacije i podnošenje zahtjeva za kreditiranje,
- informacije i zaključivanje ugovora o refundaciji pripravničkog staža,
- izdavanje radnih dozvola za rad stranaca,
- servis promjena zaposlenja,
- posjete poslodavcima,
- tematski sastanci, prezentacije, okrugli stolovi i sl.
- kontakti sa udruženjima poslodavaca, i
- informacije i podrška za zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Osim toga, nastavljene su aktivnosti organizovanja: sajмова, okruglih stolova, uključivanja poslodavaca u obuke, izradu programa, monitoring i evaluaciju obuka, kreditiranje, zapošljavanje pripravnika, sezonsko zapošljavanje, javne radove i drugo.

Direktno posredovanje

Ovim načinom posredovanja na jednostavan, olakšan i brz način zadovoljavaju se potrebe ponude i tražnje. Na osnovu zahtjeva poslodavaca za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta, u biroima rada se organizuju aktivnosti tzv. predselekcija, selekcija i intervjua, kojima se vrši izbor kandidata koji mogu zadovoljiti iskazane potrebe. Potrebe se utvrđuju putem intervjua sa poslodavcima, kojima se dobijaju što konkretniji podaci o zahtjevima radnog mjesta (školska sprema, radno iskustvo, posebna znanja i vještine, karakteristike zaposlenog i dr.).

Na osnovu dobijenih informacija savjetodavci među nezaposlenim licima pronalaze odgovarajuće kandidate, koji potom učestvuju u postupku selekcije.

Savjetnici za rad sa poslodavcima odrađuju sa izabranim licima postupke predselekcije i selekcije.

Cilj predselekcije je da se putem grupnih razgovora sa više nezaposlenih lica ustanovi njihovo iskustvo, kompetencije i motivisanost za rad na odgovarajućem upražnjenom radnom mjestu i da se poslodavcima pošalju kandidati koji ispunjavaju tražene uslove.

Selekcije se rade u prisustvu poslodavaca, koji uz pomoć savjetnika za rad sa poslodavcima obavljaju grupne ili individualne intervjuje sa nezaposlenim licima. Na ovaj način se postiže pozitivan rezultat, jer se na jednom mjestu direktno sučeljavaju ponuda i tražnja i upoznaju sa onim što se traži i što se nudi.

Najtraženija zanimanja u 2012. godini bila su, kao i ranije: prodavači, konobari, diplomirani ekonomisti, elektroinženjeri, dok se pored osnovnih znanja sve više traže i dodatna, kao što su npr. znanje stranih jezika i rad na računaru. Od ličnih karakteristika traže se: motivisanost za rad i dodatna usavršavanja, inicijativnost, odgovornost, fleksibilnost, prilagodljivost itd.

Pregled selekcija za potrebe poslodavaca izvršenih u 2012. godini

RB	Biro rada	Broj zahtjeva	Broj selekcija	Broj nezaposlenih lica upućenih na selekciju	Broj zaposlenih ¹
1.	Podgorica	268	144	1.266	228
2.	Nikšić	38	38	94	37
3.	Berane	18	18	80	14
4.	Bijelo Polje	26	26	144	46
5.	Pljevlja	21	21	120	17
6.	Herceg Novi	28	28	184	38
7.	Bar	46	46	294	67
8.	Ukupno	445	321	2.182	447

¹ Za navedeni broj zaposlenih postoji povratna informaciju od strane poslodavca (ostalo se evidentira kroz E3 obrazac)

2. Priprema za zapošljavanje

U 2012. godini Zavod je financirao realizaciju programa obrazovanja i osposobljavanja odraslih za 819 nezaposlenih lica sa evidencije Zavoda i 12 lica sa statusom tehno-ekonomskog viška, što je za 476 lica iznad planiranog broja polaznika za 2012. godinu.

Programi osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu (tzv. programi **za poznatog poslodavca**, kojima se obezbjeđuje zapošljavanje polaznika na neodređeno vrijeme) realizovani su za 56 lica, dok je u programima obrazovanja i osposobljavanja **za tržište rada** učestvovalo 775 nezaposlenih lica. Od tog broja, 95 lica su bili polaznici programa obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja, 426 lica polaznici programa sticanja vještina i 254 lica polaznici programa stručnog osposobljavanja kroz volonterski rad.

Programi obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja su realizovani u skladu sa nacionalno važećim programima koji obuhvataju sadržaje utvrđene standardima znanja za određena zanimanja, uz kontinuirano praćenje njihovog izvođenja i obavljanje provjere stečenih znanja i vještina polaznika.

2.1. Programi obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja

Programi obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja organizovani su u saradnji sa organizatorima obrazovanja i poslodavcima, za 151 nezaposleno lice i lica za čijim je radom prestala potreba. Od tog broja, u programe osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu bilo je uključeno 56 lica (1,8% više od planiranog broja), a u programe obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja shodno potrebama tržišta rada 95 lica (95% planiranog broja).

Programima dokvalifikacije i prekvalifikacije nuđena su znanja i vještine za zapošljavanje u prerađivačkoj industriji, građevinarstvu, turizmu i ugostiteljstvu, uslužnim i ostalim djelatnostima.

Za rad u prerađivačkoj industriji pripremano je 28 lica (za zanimanja: drvoprerada - 3, metaloprerada i elektrotehnika - 8 i poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane - 17), a za zapošljavanje u građevinarstvu - 17 lica.

U programe obrazovanja za osposobljavanje za turističko-ugostiteljska zanimanja uključeno je 39 nezaposlenih lica.

2.2. Programi sticanja vještina

Programima sticanja vještina obuhvaćeno je 426 lica koja traže zaposlenje, što je za 226 lica iznad planiranog broja polaznika u 2012 godini. Programi informatičkog opismenjavanja organizovani su za 250 lica, programi sticanja znanja iz stranih jezika za 169 lica, dok su za 7 polaznika realizovani programi za sticanje preduzetničkih i vještina komunikacije.

2.3. Programi stručnog osposobljavanja kroz volonterski rad

Zavod je u saradnji sa Ministarstvom zdravlja i Ministarstvom rada i socijalnog staranja organizovao program stručnog osposobljavanja kroz volonterski rad, za 254 lica. Od tog broja, 235 lica medicinske struke se osposobljava u javnim zdravstvenim ustanovama, dok 19 lica društveno-humanističkih i zanimanja socijalne zaštite stiče znanja kroz volonterski rad u javnim socijalnim ustanovama.

Volonterski rad traje 6 mjeseci za medicinare sa srednjom stručnom spremom – IV nivo, njih 200, nakon čega stiču pravo na polaganje stručnog ispita, kao uslova za sticanje licence. Za 35 lica stečenog visokog obrazovanja – VI nivo, kao i za 19 navedenih polaznika programa druge struke volonterski rad je planiran u trajanju od 9 mjeseci.

Polaznici programa

Polaznici programa su lica sa završenom osnovnom školom – 68, srednjom – 497 i visokom školom – 254. Lica ženskog pola u navedenim programima učestvuju sa 70,2%.

	Kvalifikaciona struktura nezaposlenih lica (31.12.2011. godine)								Kvalifikaciona struktura polaznika programa u 2012. godini							
	Završena osnovna škola		Završena srednja škola		Završena visoka škola		Ukupno		Završena osnovna škola		Završena srednja škola		Završena visoka škola		Ukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Ukupno	6.814	22,3	17.823	58,4	5.884	19,3	30.521	100	68	8,3	497	60,7	254	31,0	819	100
Žena	2.613	18,3	8.210	57,3	3.494	24,4	14.317	100	43	7,5	342	59,5	190	33,0	575	100

Kada je riječ o starosnoj strukturi polaznika programa, učešće mladih je 48,3%, lica od 25 do 50 godine života – 46,1% i starijih od 50 godina – 5,6%.

	Starosna struktura nezaposlenih lica (31.12.2011. godine)								Starosna struktura polaznika programa u 2012. godini							
	Do 25 godina		Od 25 do 50 godina		Preko 50 godina		Ukupno		Do 25 godina		Od 25 do 50 godina		Preko 50 godina		Ukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Ukupno	5.529	18,1	14.754	48,3	10.238	33,6	30.521	100	405	49,4	366	44,7	48	5,9	819	100
Žena	2.691	18,8	7.859	54,9	3.767	26,3	14.317	100	278	48,3	265	46,1	32	5,6	575	100

U programima učestvuje 8,9% lica sa invaliditetom, dok učešće dugoročno nezaposlenih lica iznosi 34,7%, uslovno i teže zapošljivih lica 47,7%, a lica bez staža 32,8%.

Rezultati programa

Programi osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu realizovani su za 44 lica sa evidencije Zavoda i 12 lica za čijim je radom prestala potreba. Od tog broja, 54 lica koji su uspješno završili obuku je zaključilo ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa poslodavcima koji su realizovali programe.

Programi obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada su završeni za 516 lica (u toku je realizacija programa stručnog osposobljavanja kroz volonterski rad za 254 lica i programa obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada za 5 polaznika), od kojih je 96,6% bilo uspješno. Oni su stekli nova znanja i vještine potrebne na tržištu rada i na taj način povećali svoju zapošljivost. Iskustva iz prethodnih godina pokazuju da se oko 60% ovih polaznika zaposli 3 mjeseca nakon završetka programa.

3. Sezonsko zapošljavanje

Sezonsko zapošljavanje je vid zapošljavanja koji sve značajnije utiče na ublažavanje problema nezaposlenosti, jer se u toku sezone na ovim poslovima angažuje oko 20% od ukupnog broja nezaposlenih lica.

Shodno Operativnom planu Zavoda za 2012. godinu, biroima rada su preduzimali brojne i opsežne aktivnosti za pripremu sezonskog zapošljavanja, kako bi ostvarili planirani broj zapošljavanja na sezonskim poslovima, i to:

- po svim biroima rada određena su lica koja se neposredno bave zapošljavanjem sezonske radne snage;

- sačinjen je pregled nezaposlenih lica, zainteresovanih za sezonski rad;
- iz spiskova korisnika novčane naknade izdvojena su lica ugostiteljsko-turističke struke kao prioriteta za sezonsko zapošljavanje;
- na sajmu turizma u Budvi od 19. do 21. aprila 2012. godine Zavod je organizovao berzu rada sezonskog zapošljavanja;
- objavljen je poziv u dnevnim listovima nezaposlenim licima ugostiteljsko-turističke struke da obavezno konkurišu na objavljena slobodna radna mjesta;
- u toku sezone traženi su spiskovi od poslodavaca za lica koja su konkurisala na raspisani oglas;
- održani su radno operativni sastanci sa predstavnicima privrede;
- dnevno su praćeni novoizašli oglasi za sezonsko zapošljavanje i njihova realizacija sa stanovišta potreba i mogućnosti Zavoda za njihovo popunjavanje.

Planom za 2012. godinu bilo je predviđeno zapošljavanje 6.000 sezonskih radnika, dok je u toku godine na ovim poslovima bilo zaposleno 9.537 lica, što je za 58,95% više u odnosu na planirani broj.

Najveći broj sezonskih radnika bio je, kao i do sada, angažovan u oblasti turizma i ugostiteljstva, ali značajno i u drugim djelatnostima: građevinarstvu, poljoprivredi, trgovini, zdravstvu.

4. Zapošljavanje pripravnika

Jedna od mjera aktivne politike zapošljavanja koju Zavod sprovodi je podsticanje zapošljavanja pripravnika kroz učešće u sufinansiranju njihovog stručnog osposobljavanja za samostalan rad. Značaj realizacije ovog programa ogleda se, prije svega, u tome što se mladima sa završenom srednjom stručnom spremom, višom školom ili fakultetom omogućava prvo zapošljavanje, a time i prilika da iskažu znanja i sposobnosti stečene redovnim obrazovanjem, te sticanje novih znanja i vještina kroz rad. Pored toga, sticanje prvog radnog iskustva za određeni broj pripravnika je uslov za polaganje stručnog ispita, odnosno zasnivanje radnog odnosa u nekim djelatnostima (državna uprava, obrazovanje, zdravstvo itd). Takođe, relativno veliki broj pripravnika nastavlja rad kod istog poslodavca nakon obavljenog pripravničkog staža.

U toku 2012. godine zaposleno je 420 pripravnika sa visokom stručnom spremom, od čega 147 u okviru realizacije programa »Posao za vas«, dok je finansirano i zapošljavanje 14 visokoškolaca koji su u toku studija ostvarili prosječnu ocjenu 8,50 ili veću.

Takođe, Zavod je finansirao zapošljavanje 14 pripravnika sa višom stručnom spremom i 21 pripravnika sa srednjom stručnom spremom.

Za jednog pripravnika koji je zasnovao radni odnos kod istog poslodavca na neodređeno vrijeme po isteku pripravničkog staža, finansirani su doprinosi za socijalno osiguranje.

U 2012. godini radni odnos je zasnovalo 1.510 pripravnika. Od tog broja, Zavod je zaključio 455 ugovora ili 30,13%. U 2011. godini zaposleno je 1.443 pripravnika, a Zavod je sufinansirao 667 ili 46,22%, dok je u 2010. godini ukupan broj pripravnika bio 1.439, od čega je Zavod učestvovao u sufinansiranju 493 pripravnika ili 34,25%.

Zaključeni ugovori po djelatnostima i stručnim spremama

R.b.	Djelatnost	Broj zaključenih ugovora					Ukupno
		Posao za vas	Talenti	VSS	VŠS	SSS	
1.	Državna uprava	0	0	27	2	6	35
2.	Lokalna uprava	29	0	7	2	1	39
3.	Školstvo	0	0	2	0	0	2
4.	Zdravstvo	9	1	20	0	10	40
5.	Sudstvo	0	0	2	0	0	2
6.	Advokati	17	0	45	0	1	63
7.	D.O.O.	55	7	102	6	2	172
8.	Banke	0	0	0	0	0	0
9.	Akcionarska društva	10	2	14	1	1	28
10.	JU i preduzeća	21	1	28	2	0	52
11.	NVO sektor	1	2	5	0	0	8
12.	Kultura i sport	1	0	0	1	0	2
13.	Notar	3	1	7	0	0	11
14.	Političke stranke	1	0	0	0	0	1
15.	Ukupno:	147	14	259	14	21	455

U posmatranom periodu broj sklopljenih ugovora je manji za 31,79% u odnosu na 2011. godinu.

Po djelatnostima, najveći broj ugovora je sklopljen sa društvima sa ograničenom odgovornošću (doo) - 172 ili 37,80%, advokatima - 63 ili 13,84%, javnim ustanovama - 52 ili 11,42%, zdravstvom - 40 ili 8,79% i lokalnom upravom - 39 ili 8,57%.

U 2012. godini najveći broj ugovora sklopljen je u: Podgorici - 170 ili 37,36%, Nikšiću - 46 (10,10%), Cetinju - 34 (7,47%) i Rožajama - 29 (6,37%), dok je najmanje ugovora sklopljeno u: Kolašinu, Andrijevici i Mojkovcu, po 7 (1,53%), Baru i Ulcinju, po 5 (1,09%), Plavu - 4 (0,87%), dok je u Kotoru sklopljen - 1 ugovor (0,21% od ukupnog broja).

5. Stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem

Zavod za zapošljavanje je u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i sporta i Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije učestvovao u implementaciji Projekta »Stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem«.

Prema Zakonu o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem (»Sl. list CG«, br. 38/12) i Pravilniku o načinu objavljivanja javnog poziva, postupku i kriterijumima za stručno osposobljavanje (»Sl. list CG«, br. 46/12) Zavod za zapošljavanje je objavio javni poziv poslodavcima koji obavljaju djelatnost na teritoriji Crne Gore (izuzev državnih organa i organa državne uprave - na koje se primjenjuje ili je shodna primjena Zakona o državnim službenicima i namještenicima) za učešće u programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem.

Poslodavci su se na javni poziv prijavljivali u periodu od 15. septembra do 15. oktobra 2012. godine. U navedenom periodu iskazali su potrebu za stručnim osposobljavanjem više od 5.300 korisnika.

Od 15. oktobra do 15. novembra su se prijavljivala lica sa stečenim visokim obrazovanjem, koja nemaju radnog iskustva u stepenu obrazovanja (korisnici). Korisnici su podnosili prijavu za obavljanje stručnog osposobljavanja preko Portala elektronske uprave (www.euprava.me). "Povezivanje" poslodavaca i korisnika je vršeno nakon 1. decembra. Ukupno 4.211 visokoškolaca je upućeno na stručno osposobljavanje kod poslodavaca u javnom i privatnom sektoru. Na osnovu rang lista dobijenih od Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije Zavod je u pisanoj formi obavještavao korisnike i poslodavce o upućivanju korisnika za obavljanje stručnog osposobljavanja kod poslodavaca.

U toku stručnog osposobljavanja korisnici Programa će primati naknadu, u iznosu od 50% prosječne zarade u Crnoj Gori za prethodnu godinu. Za potrebe realizacije ovog programa Vlada je planirala 10 miliona eura u 2013. godini.

Stručnim osposobljavanjem u trajanju od 9 mjeseci, koje se računa kao 12 mjeseci radnog iskustva, osim sticanja praktičnih znanja korisnici Programa stiču i uslov za polaganje stručnog ispita (osim kada je riječ o polaganju ispita za rad u sudu, državnom tužilaštvu, advokaturi, kod javnog izvršitelja ili notara).

6. Projekat »Radna praksa za visokoškolce«

Projektom »Radna praksa za visokoškolce« želi se podstaći brže sticanje praktičnih znanja i vještina visokoškolaca bez radnog iskustva, povećanje njihove konkurentnosti na tržištu kao i veće zapošljavanje, s jedne strane, a sa druge se

želi pružiti podrška malim i srednjim preduzećima u realnom sektoru. Planirano je da nezaposleni visokoškolci obavljaju praksu u okviru stečenog zanimanja u trajanju od 6 mjeseci, isključivo u realnom sektoru – malim i srednjim preduzećima, što će im omogućiti upoznavanje sa radnim okruženjem, sticanje znanja i vještina kod konkretnog poslodavca, kao i upoznavanje sa korporativnim pravilima preduzeća i razvijanje radnih navika. Poslodavcima je omogućeno da, kroz jedan vid probnog rada koji finansijski ne opterećuje preduzeće, obuče kadar za svoje potrebe, upoznaju se sa radnicima i po potrebi ih zaposle nakon isteka Projekta.

Osnovni ciljevi koji se žele ostvariti realizacijom ovog projekta mogu se svesti na sljedeće:

- povećanje zapošljavanja visokoškolaca, odnosno smanjenje nezaposlenosti;
- brži ulazak visokoškolaca na tržište rada;
- podsticanje zapošljavanja mladih visokoškolaca u "svojim" opštinama;
- sticanje radnog iskustva kroz obavljanje prakse, neposredno nakon školovanja;
- podrška poslodavcima, prije svega malim i srednjim preduzećima u regrutaciji kadrova, posebno sada u vremenu ekonomske krize;
- doprinos kvalitetnijem poslovanju poslodavca kroz angažovanje mladih visokoškolaca;
- doprinos smanjenju rada u zoni sive ekonomije;
- sticanje vještina za rad u malim i srednjim preduzećima;
- pospješivanje mladih za pokretanje sopstvenog biznisa;
- osposobljavanje za budući rad u državnoj administraciji kroz sticanje realnih i praktičnih znanja o biznisu i kvalitetnije razumijevanje pozicije preduzetnika.

Projektom »Radna praksa za visokoškolce« predviđeno je zapošljavanje 500 visokoškolaca sa evidencije Zavoda za zapošljavanje Crne Gore koji nemaju evidentiran radni staž ili imaju radni staž u nižem stepenu obrazovanja, a nisu bili u radnom odnosu u posljednjih 6 mjeseci. Prednost je data zapošljavanju visokoškolcima iz sjevernih – manje razvijenih opština. U tim opštinama planirano je zapošljavanje 300 visokoškolaca, a u ostalim opštinama 200 visokoškolaca. Zavod finansira zarade zaposlenih: 249,28 eura u bruto iznosu, odnosno 150 eura u neto iznosu. Za šest mjeseci trajanja projekta zarade se finansiraju u ukupnom iznosu od 747.840 eura.

Javni poziv poslodavcima i visokoškolicima je objavljen u periodu od 17. do 31. maja 2012. godine. Na poziv su se prijavila 274 poslodavaca, koji su iskazali potrebu za zapošljavanjem 646 lica. Za učešće na projektu su se prijavila i 863 visokoškolca.

U 2012. godine je sklopljen 261 sporazum sa poslodavcima, kojima je predviđeno zapošljavanje 500 lica.

Zbog velikog interesovanja poslodavaca i visokoškolaca, Projekat je produžen za još tri mjeseca. Ovim produženjem želi se omogućiti poslažnicima programa da se izjednače sa polaznicima Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem kojima se stručno osposobljavanje u trajanju od 9 mjeseci priznaje kao 12 mjeseci, tako da im se omogući polaganje stručnog ispita. Uslovi pod kojima je Projekat nastavljen su ostali nepromijenjeni.

Pregled odobrenih kvota, prijavljenih poslodavaca i visokoškolaca i sklopljenih sporazuma, po biroima rada

Biro rada	Odobreni broj mjesta za visokoškolce	Broj prijavljenih poslodavaca	Broj traženih radnika	Broj prijavljenih visokoškolaca	Broj odobrenih mjesta	Broj poslodavaca sa kojima su sklopljeni sporazumi	Broj visokoškolaca koji su uključenu na praksu
1	2	3	4	5	6	7	8
Podgorica	140	81	286	405	165	63	178
Bar	35	20	23	35	24	21	24
Herceg Novi	25	29	35	35	30	24	30
Nikšić	134	44	105	145	117	49	92
Berane	68	43	79	106	78	45	73
Bijelo Polje	60	38	74	65	60	39	58
Pljevlja	38	19	44	72	44	20	45
Crna Gora	500	274	646	863	518	261	500

7. Zapošljavanje i rad stranaca

Sezonski karakter rada u oblasti turizma i ugostiteljstva, poljoprivrede i građevinarstva nameće u određenim periodima godine potrebu zapošljavanja većeg broja lica nego što tržište rada u Crnoj Gori može da ponudi. U tim periodima uobičajeno znatno veća ponuda domicilne radne snage od tražnje, ukupno i po stepenima stručne spreme, zadovoljava svega oko 30% potreba za radnom snagom, koja se uglavnom obezbjeđuje iz zemalja iz okruženja. Zbog potrebe da se radnici najčešće angažuju u što kraćem roku i na kratak period (prosječno dva mjeseca), to ni evidencije o njihovom zapošljavanju, kao nerezidenata do 2009. godine, nisu bile zadovoljavajućeg kvaliteta. Bilo je teško utvrditi obim i strukturu angažovanih radnika, od kojih jedan broj zaposlenih nije nigdje evidentiran.

U skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca (»Sl. list CG«, br. 22/08) i Odlukom o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance (»Sl. list CG«, br. 81/09) Vlada Crne Gore je utvrdila kvotu radnih dozvola za 2012. godinu u ukupnom broju od 25.050, od čega je izdvojeno 1.000 radnih dozvola za izdavanje u slučaju vanrednih zahtjeva.

U 2012. godini ukupno je izdato 20.712 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca, što je za 6,38% više u odnosu na isti period prethodne godine (19.469).

Najveći broj dozvola je izdao Biro rada Bar (sa kancelarijama Budva i Ulcinj) – 8.507 ili 41,07%, zatim Biro rada Podgorica (sa kancelarijama Cetinje, Kolašin i Danilovgrad) – 5.900 ili 27,17% i Biro rada Herceg Novi (sa kancelarijama Tivat i Kotor) – 5.233 ili 25,26%.

Najviše dozvola izdato je u Budvi (5.804 ili 28,02% ukupnog broja izdatih dozvola) gdje preovladavaju radne dozvole za oblast turizma i ugostiteljstva, zatim u Podgorici (5.467 ili 26,39%) gdje su najzastupljenije radne dozvole koje se odnose na oblast građevinarstva i poljoprivrede i Herceg Novom (2.763 ili 13,34%) gdje se, radne dozvole, takođe, najčešće odnose na turizam i ugostiteljstvo.

U pogledu zanimanja, odnosno poslova na kojima se angažuju stranci u Crnoj Gori, to su: **u oblasti ugostiteljstva** najčešće konobari, šankeri, sobarice, kuvari, **u oblasti građevinarstva** PK i NK radnici, armirači, tesari, zidari, moleri-farbari, fasaderi, instalateri, monter, zavarivači, keramičari, građevinski tehničari, bravari, **u oblasti trgovine** prodavci, a **u oblasti poljoprivrede** najčešće PK i NK radnici.

Najviše stranaca koji se zapošljavaju u Crnoj Gori je iz Republike Srbije – 8.867 ili 42,81% od ukupnog broja, iz Bosne i Hercegovine – 4.447 ili 21,47%, Ruske Federacije – 2.994 ili 14,45% i Republike Makedonije – 1.484 ili 7,16%.

Posmatrano prema djelatnostima, najviše dozvola je izdato u oblasti građevinarstva (4.386 ili 21,17%), zatim turizma i ugostiteljstva (4.212 ili 20,33%) i trgovine na veliko i malo; popravke motornih vozila i motocikala (3.116 ili 15,04%).

8. Zapošljavanje teže zapošljivih lica

Zavod za zapošljavanje Crne Gore u saradnji sa drugim socijalnim partnerima već više godina kao mjeru aktivne politike zapošljavanja realizuje javne radove, u

kojima lica sa invaliditetom zasnivaju radni odnos na određeno vrijeme, u trajanju od dva mjeseca do godinu dana.

Javni rad »Sunčana radionica« je višegodišnji projekat za izradu suvenira, čestitki, ukrasa i papirne galanterije, koji se realizuje u više gradova Crne Gore u kontinuitetu. U 2012. godini u ovaj rad uključeno je 25 lica sa invaliditetom, koja na ovaj način razvijaju spretnost, radne i socijalne vještine, vještine komunikacije, a pri tome ostvaruju i prihode po osnovu zasnivanja radnog odnosa na određeno vrijeme, u trajanju od dva do osam mjeseci.

U javnom radu »Naša ID kartica« koji se realizuje u Herceg Novom, u grafičkoj djelatnosti zaposleno je šest lica na određeno vrijeme od godinu dana, od kojih su pet lica sa invaliditetom.

U javnom radu za izradu suvenira, koji realizuje NVO »Inter – Mont« iz Bara, zaposlena su četiri nagluva i gluva lica, u trajanju od tri mjeseca, a u javnom radu u Tivtu, u organizaciji Turističke organizacije Tivat, jedno lice sa invaliditetom.

U okviru IPA prekograničnog programa BIH-MNE »Reforma sistema socijalne i dječije zaštite – unapređenje socijalne inkluzije IPA 2010«, »Udruženje za pomoć licima ometenim u psihofizičkom razvoju« - Nikšić u saradnji sa Zavodom realizuje Projekat »Osobe sa invaliditetom u središtu društvene kohezije - Sunčane radionice«, u kojem deset lica sa invaliditetom obavlja poslove izrade suvenira, saksija, žardinjera i cvijeća u radionicama pod nazivom »I mi imamo pravo na rad«. Zavod finansira zarade za lica sa invaliditetom.

U saradnji sa opštinama, javnim institucijama i nevladinim sektorom realizovani su i radovi na lokalnom nivou u kojima je učestvovalo 35 lica sa invaliditetom. Radovi su se odnosili na sređivanje bibliotekarske građe, uređenje nacionalnih i gradskih parkova, korita i obala rijeka, uslužni servis zanatskih radova i dr. Omogućili su podizanje nivoa radnih potencijala, znanja i vještina i time preventivno uticali na posljedice njihove dugoročne nezaposlenosti.

U 2012. godini 24 poslodavca su se obratila Zavodu za zapošljavanje Crne Gore – Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za dodjelu ili produženje subvencije zarade, za 40 zaposlenih lica sa invaliditetom.

Na dan 31.12.2012. godine ukupno 31 poslodavac ostvaruje pravo na subvenciju zarade, za 42 zaposlena lica sa invaliditetom (21 žena). Od trenutno 42 zaposlena lica sa invaliditetom, 23 je zaposleno na neodređeno vrijeme.

Najveći broj lica – 17, zaposlen je kod poslodavaca u Glavnom gradu, 13 lica u opštini Nikšić, tri lica u Bijelom Polju, dva lica u Baru i po jedno lice kod

poslodavaca u opštinama Danilovgrad, Cetinje, Berane, Budva, Herceg Novi, Kotor i Pljevlja.

U 2012. godini dva poslodavca su se obratila Zavodu za zapošljavanje Crne Gore – Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za dodjelu bespovratnih sredstava za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje tri lica sa invaliditetom, koja su im i dodijeljena.

Radna mjesta na kojima su se zaposlila lica sa invaliditetom su: pravno-administrativni tehničar, administrator obračuna, kontrole i fakturisanja provizija u osiguravajućem društvu, tarifer-kontrolor u osiguravajućem društvu, knjižničar – bibliotekar, pomoćni radnik u proizvodnji drveta, operater na TC centrali, fizioterapeut-maser, radnik na laserskim sistemima u pružanju graverskih i pečatorezačkih usluga, komercijalista-prevodilac i dr.

U julu 2012. godine obrazovane su prvostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju u biroima rada, odnosno Drugostepena komisija na nivou Zavoda. Direktor je donio odluke o obrazovanju ovih komisija, nakon dostavljanja Liste sa predlogom stručnih lica za sastav komisija za profesionalnu rehabilitaciju, od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja (14.3.2012. godine i 12.6.2012. godine).

Krajem decembra 2012. godine počela je sa radom Komisija za profesionalnu rehabilitaciju u Podgorici.

Teže zapošljiva lica – pripadnici populacije Roma i Egipćana

Na dan 31.12.2012. godine, na evidenciji Zavoda za zapošljavanje nalazilo se 1.012 lica koja su se deklarirala kao pripadnici populacije Roma i Egipćana, od kojih žena 427 (42,19%). U ukupnoj registrovanoj nezaposlenosti ova populacija, na isti dan, učestvuje sa 3,24%.

U strukturi pripadnika RE populacije najveće učešće imaju lica bez zanimanja i stručne spreme - 94% (učešće žena 42,4%), zatim lica sa III stepenom - 3,16% (od čega 21,87% žena), sa IV stepenom - 1,38% (64,28% žena), sa II stepenom - 1,08% (54,54% žene), sa VII stepenom 2 lica ili 0,19% (1 žena) i sa V stepenom - 1 lice.

Teritorijalno posmatrano, najveći broj prijavljenih lica, pripadnika RE populacije, nalazi se na evidenciji Biroa rada Podgorica, sa pripadajućim kancelarijama – 42,88% (od čega žena 41,90%), zatim na evidenciji Biroa rada Herceg Novi – 15,31% (žena 52,25%), Biroa rada Nikšić – 13,63% (žena 31,80%), Biroa rada Berane – 10,96% (žena 43,24%), Biroa rada Bar – 9,28% (žena 39,36%), Biroa

rada Bijelo Polje – 6,81% (žena 42,02%) i Biroa rada Pljevlja – 1,08% (žena 54,54%).

Od ukupnog broja prijavljenih lica, kategoriji mladih - od 15 do 25 godina pripada 412 lica ili 40,7%, (179 žena ili 43,44%). U strukturi ovih lica najveće učešće imaju lica bez zanimanja i stručne spreme – 94%, (od čega žena 43,58%), zatim 4,12% sa III stepenom (17,64% žena), 0,97% sa II stepenom (2 žene) i 0,24% ili jedno lice muškog pola sa završenim VII stepenom stručne spreme.

U 2012. godini na evidenciju Zavoda za zapošljavanje prijavilo se 106 lica koja su se deklarirala kao Romi i Egipćani, od čega 38,67% žena. Gotovo svi novoprijavljeni (96,22%) su lica bez zanimanja i stručne spreme, 2,83% lica su sa završenim III stepenom stručne spreme (svi muškog pola) i 0,94% ili jedno lice muškog pola, sa završenim VII stepenom stručne spreme.

Najveći broj novoprijavljenih je iz Glavnog grada Podgorice 69,81% od ukupnog broja novoprijavljenih (od čega 39,18% žena), zatim Berane – 9,43% (50% žena), Nikšić – 8,49% (svi muškog pola), Herceg Novi – 7,54% (25% žena), Bijelo Polje – 2,83% (svi ženskog pola), Bar – 1,88% (svi ženskog pola).

U 2012. godini u programe aktivne politike zapošljavanja uključeno je 88 lica koja se deklariraju kao Romi i Egipćani (8,69% od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih Roma i Egipćana na 31.12.2012. godine).

- U javni rad »Neka bude čisto« uključena su 23 lica koja se deklariraju kao Romi i Egipćani, u periodu 15.5.2012 - 12.9.2012. godine (21,69% od ukupnog broja učesnika).
- U program obrazovanja i osposobljavanja za zanimanje »frizer za žene«, koji se realizovao u Podgorici, uključeno je osam polaznika RE populacije, od kojih pet žena. Svi polaznici su sa uspjehom završili program.
- U lokalni javni rad »Asistent u nastavi romske djece« koji se realizovao u Podgorici i Nikšiću, uključena su četiri lica romske nacionalnosti (jedna žena).

U toku 2012. godine 53 lica RE populacije angažovana su na sezonskim poslovima (20 žena).

Najveći broj lica koja su angažovana na sezonskim poslovima nalazi se na evidencijama biroa rada Podgorica i Herceg Novi (Podgorica – 20 lica, od kojih jedna žena, Herceg Novi – 20 lica, od kojih 13 žena), zatim Biroa rada Nikšić – 5 lica (2 žene), Biroa rada Bar – 4 lica (2 žene), Biroa rada Bijelo Polje – 2 lica (žene) i Biroa rada Berane – 2 lica.

Anketa poslodavaca 2011/2012, kao dio redovne istraživačke aktivnosti Zavoda za zapošljavanje, obuhvatila je anketiranje 1.456 poslodavaca u 21 opštini u Crnoj Gori.

Anketa je obuhvatala i pitanja o zapošljavanju romske populacije i o namjeri poslodavaca da zaposle pripadnike ove populacije u narednom periodu, i imala je za cilj kako utvrđivanje potreba poslodavaca za zapošljavanjem RE populacije, tako i informisanje poslodavaca i smanjenje predrasuda prema ovoj populaciji u oblasti zapošljavanja i radnih odnosa.

Oko 19% anketiranih poslodavaca se izjasnilo da su spremni zaposliti lica iz populacije RE (Anketa 2010 – 5%), dok planiraju zapošljavanje 450 lica.

U aprilu 2012. godine usvojena je **Strategija za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016. godina** i Akcioni plan za njeno sprovođenje za 2012. godinu. Opšti ciljevi Strategije u oblasti zapošljavanja su porast učešća pripadnika romske i egipćanske populacije u mjerama aktivne politike zapošljavanja, uz ravnopravno uključivanje žena; unapređivanje mogućnosti za kvalitetnijim zaposlenjem; porast stope zaposlenosti i održavanje takvog trenda; unapređivanje saradnje između socijalnih partnera i civilnog društva; smanjenje diskriminacije na tržištu rada.

Krajem decembra 2012. godine usvojen je Akcioni plan za sprovođenje Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016. godina za 2013. godinu. U skladu sa raspoloživim budžetskim sredstvima planirane su aktivnosti iz oblasti zapošljavanja i prava iz radnog odnosa, koje se odnose, između ostalog, na povećanje stepena motivisanosti Roma i Egipćana za aktivno traženje zaposlenja i uključivanje u mjere aktivne politike zapošljavanja i povećanje stepena zapošljivosti i zapošljavanja, kroz uključivanje u mjere aktivne politike zapošljavanja (organizovanje programa za sticanje prve kvalifikacije za zanimanje, uključivanje u programe javnih radova i sezonske poslove).

9. Javni radovi

Planom rada za 2012. godinu predviđena je realizacija programa javnih radova kojima bi se povećalo zapošljavanje najmanje 370 prioritetno teže zapošljivih lica sa evidencije Zavoda, koja su u skladu sa strateškim prioritetima i ciljevima politike zapošljavanja identifikovana kao dugoročno nezaposlena lica, naročito korisnici novčane naknade i socijalnih davanja, lica sa invaliditetom i pripadnici RAE populacije.

Polazeći od definisanih problema i potreba u realizaciji programa od javnog interesa, raspoloživih finansijskih sredstava za ove namjene, kao i obrazovnih i socio–ekonomskih potreba teže zapošljivih lica, Zavod je saglasno kriterijumima izbora definisanim javnim pozivom izvršio izbor izvođača programa, pripremu i selekciju učesnika i saglasno odlukama Upravnog odbora Zavoda o finansiranju, odnosno sufinansiranju javnih radova, organizovao radove za 543 učesnika.

Javni radovi su se izvodili kroz programe socijalne zaštite, ekološke, obrazovne, kulturne i druge slične programe utemeljene na društveno korisnom i neprofitabilnom radu, koji na tržištu ne stvara nelojalnu konkurenciju. Ovim programima se nezaposlenim licima omogućilo podizanje nivoa radnih potencijala, znanja i vještina kojima se preventivno uticalo na posledice njihove dugoročne nezaposlenosti. Radovi su organizovani u saradnji sa ministarstvima, lokalnim upravama, javnim ustanovama, nevladinim sektorom, poslodavcima i drugim pravnim licima.

U saradnji sa ministarstvima i nevladinim organizacijama realizovan je državni javni rad »**Neka bude čisto**«, u trajanju od četiri mjeseca, za 102 lica iz evidencije Zavoda. Aktivnosti na realizaciji ovog rada odnosile su se na adekvatnu pripremu crnogorskih opština za turističku sezonu, unapređenje imidža Crne Gore kao ekološke države i turističke destinacije i podizanje kvaliteta turističkog proizvoda u Crnoj Gori.

Takođe, u saradnji sa opštinama, javnim institucijama i nevladinim sektorom realizovani su i radovi na lokalnom nivou u kojima je učestvovalo 441 lice sa evidencije Zavoda. Radovi su se izvodili u trajanju od jednog do dvanaest mjeseci, a odnosili su se na njegu starih lica u stanju socijalne potrebe, pružanje usluga djeci i mladima sa teškoćama u razvoju, podsticanje razvoja ruralnog i primorskog turizma, izradu suvenira, sređivanje bibliotekarske građe, uređenje nacionalnih i gradskih parkova, korita i obala rijeka, uslužni servis zanatskih radova i dr.

Asistenti u nastavi – važna karika inkluzije

Prepoznajući značaj doprinosa razvoju inkluzivnog obrazovanja Zavod je kroz javni rad »Asistenti u nastavi« podržao ovaj model obrazovanja.

Asistenti u nastavi daju doprinos unapređenju kvaliteta inkluzivnog obrazovanja i omogućavaju da škola obezbijedi dobru edukaciju svim učenicima, nezavisno od njihovih različitih mogućnosti. Asistentova uloga je da pruži tehničku pomoć djetetu s posebnim obrazovnim potrebama, nastavniku i čitavom razredu, zavisno od potrebe u datom trenutku.

Personalna asistencija – socijalni servis

Personalnom asistencijom kao programom socijalne podrške pruža se u kući i u specijalizovanim ustanovama djeci i omladini sa smetnjama u razvoju, socijalno isključenoj djeci, kao i njihovim porodicama, podrška i pomoć u osposobljavanju za aktivnosti svakodnevnog života.

Njega starih lica

Ovaj rad se realizuje već osam godina i predstavlja alternativni vid zbrinjavanja starih, socijalno ugroženih lica, angažovanjem gerontodomaćija obučenih za pružanje socijalno psihološke podrške i pomoći ovoj kategoriji lica.

Radionice namijenjene licima sa invaliditetom

Kontinuirano, u saradnji sa socijalnim partnerima, realizuju se radionice za izradu novogodišnjih, osmomartovskih čestitki i ukrasa, suvenira i drugih jednostavnih ukrasnih predmeta i nakita kojima se licima sa invaliditetom pruža mogućnost razvoja radnih, socijalnih i komunikacionih vještina.

Rezultati programa javnih radova

Prilagodljivost programa javnih radova realizovanih u 2012 godini ciljnim grupama je zadovoljavajuća. Upoređivanjem strukture učesnika javnih radova sa strukturom nezaposlenih lica na evidenciji Zavoda može se zaključiti da je učešće teže zapošljivih lica u programima adekvatno njihovom učešću u ukupnoj nezaposlenosti u Crnoj Gori. U tom smislu, treba istaći znatno veće učešće lica sa invaliditetom i žena u odnosu na njihovo učešće u nezaposlenosti i približno isto procentualno učešće dugoročno nezaposlenih lica, pripadnika RAE populacije i korisnika novčane naknade.

10. Profesionalna orijentacija

10.1. Osnivanje centra za pružanje usluga profesionalne orijentacije

U prvoj polovini 2012. godine osnovan je i stavljen u funkciju Centar za informisanje i profesionalno savjetovanje u opštini Pljevlja.

U drugoj polovini godine osnovan je i stavljen u funkciju Centra za razvoj karijere na Univerzitetu Crne Gore, sa osnovnom namjenom povezivanja visokog

obrazovanja i tržišta rada. S tim u vezi urađena su 4 programa za mlade visokoškolce u procesu formalnog obrazovanja, koji će se izvoditi u CIPS-ovima i realizovati u saradnji sa Univerzitetom za vrijeme rada ovog centra.

10.2. Usluge karijerne orijentacije

Aktuelni programi za učenike su:

- Program radionica za buduće srednjoškolce na temu izbora zanimanja;
- Program radionica za srednjoškolce koji izlaze na tržište rada;
- Program radionica za buduće studente na temu izbora zanimanja;
- Grupno i individualno profesionalno informisanje učenika osnovnih i srednjih škola;
- Grupna i individualna savjetovanja na temu izbora zanimanja za učenike osnovnih i srednjih škola;
- Psihološka testiranja;
- Informisanje i savjetovanje roditelja na temu izbora zanimanja.

Aktuelni programi za studente:

- Profesionalno informisanje – individualno i grupno;
- Profesionalno savjetovanje – individualno i grupno;
- Psihološka testiranja;
- Radionice planiranja karijere za studente.

Aktuelni programi za nezaposlene:

- Trodnevni program seminara za razvoj karijere;
- Dvodnevni program seminara za razvoj karijere;
- Program revizije CV-ja i Molbe;
- Klub za traženje posla.

Usluge koje se servisiraju iz oblasti karijerne orijentacije su: profesionalno informisanje; profesionalno savjetovanje i profesionalna selekcija. Korisnici usluga su: školska omladina, njihovi roditelji, studenti, nezaposleni, zaposleni i poslodavci.

Realizacija usluga

Profesionalno informisanje

Profesionalno informisanje servisirano je za 6.949 klijenata. Od toga, u Podgorici je servisirano 1.925 klijenata, od čega njih 39 čine učenici, u Bijelom Polju – 860 (400 učenici), u Pljevljima – 349 (226 učenici), u Nikšiću - 2.077 (1.609 učenici), u Baru – 918 (700 učenici), u Beranama 606 (155 učenici) i u Herceg Novom 643 klijenata (550 učenici).

Profesionalno savjetovanje

Profesionalno savjetovanje servisirano je za 1.870 klijenata. Od toga, u Podgorici je koristilo usluge profesionalnog savjetovanja 608 klijenata, od čega 498 čine usluge individualnog savjetovanja, u Bijelom Polju 390 klijenata (50 čine usluge individualnog savjetovanja), u Pljevljima 109 klijenata je dobilo usluge individualnog profesionalnog savjetovanja, u Nikšiću 84 klijenata je dobilo usluge individualnog profesionalnog savjetovanja, u Baru 399 (109 čine usluge individualnog profesionalnog savjetovanja), u Beranama ukupno 32 klijenta je dobilo usluge individualnog profesionalnog savjetovanja) i u Herceg Novom usluge individualnog profesionalnog savjetovanja dobilo je 258 klijenta.

Radioničarske aktivnosti

Obuhvatile su 1.568 nezaposlenih lica. Od toga:

Program seminara »Učenje vještina vođenja karijerom«, za neposredno zapošljiva lica, obuhvatio je ukupno 509 klijenata.

- Bijelo Polje: ukupno 128 učesnika seminara (organizovan kao: 9 puta trodnevni; 2 puta dvodnevni; 2 puta jednodnevni);
- Nikšić: ukupno 57 učesnika seminara (4 puta dvodnevna; 2 puta dvodnevna);
- Berane: ukupno 128 učesnika seminara (14 puta trodnevni);
- Bar: ukupno 136 (7 puta trodnevni; 5 puta dvodnevni; 2 puta jednodnevni);
- Pljevlja: ukupno 60 učesnika seminara (3 puta trodnevni; 5 puta dvodnevni);
- Herceg Novi: ukupno 216 učesnika (20 puta trodnevni).

Program seminara »Radna praksa za visokoškolce«, za 500 visokoškolaca.

U cilju osnaživanja mladih visokoškolaca za tržište rada pripremljen je program za realizaciju projekta »Radna praksa za visokoškolce«, koji je uključivao:

- Program radionica u trajanju od tri dana;
- Program dnevnika radne prakse;
- Program aktivnosti radne prakse u preduzeću u trajanju od šest mjeseci.

Programom radionica u trajanju od tri dana obuhvaćeno je 500 visokoškolaca.
Program seminara za mlade visokoškolce u Podgorici:

- Program informativnog seminara za visokoškolce prošlo je 199 učesnika (23 puta jednodnevni);
- Program dvodnevno informativno motivacionog seminara prošlo je 162 učesnika (20 puta dvodnevni).

3. Radioničarske aktivnosti za saradnike/ stručne saradnike

Obuku po modelu profesionalne orijentacije, sa fazama: (1) Samospoznaje, (2) Informisanja o zanimanjima; (3) Informisanja o putevima karijere; (4) Realnih susreta i (5) Odlučivanja o izboru zanimanja završila su 23 nastavnika i stručna saradnika iz osnovnih škola iz Podgorice. Obuka je realizovana u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i sporta, Centrom za stručno obrazovanje i GIZ-om, koji je pružio i finansijsku podršku za realizaciju projekta »Osmišljavanje prelaska mladih u svijet rada«.

4. Karijerna orijentacija zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje

Održan trening za unapređenje usluga informisanja mladih, sa ciljem obezbjeđivanja seta znanja i vještina potrebnih za medijaciju u oblasti informisanja mladih, odnosno osnaživanja savjetnika za profesionalno informisanje i savjetovanje u oblasti informisanja.

5. Priprema, štampanje i distribucija informatora za upis u srednje škole, u 7.000 primjeraka

6. Pripremljen akcioni plan cjeloživotne karijerne orijentacije 2012/2013, u skladu sa strategijom karijerne orijentacije

7. U saradnji sa Ministarstvom prosvjete i sporta iniciran projekat »Karijerna orijentacija i tržište rada u osnovnim i srednjim školama«, u okviru kojeg su realizovana 3 programa:

- a. Program za učenike osnovnih škola;
- b. Program za učenike srednjih škola koji izlaze na tržište rada;
- c. Program za učenike srednjih škola koji nastavljaju školovanje.

2) CENTAR ZA LJUDSKE RESURSE

Projekti IPA fonda

IPA II – Regionalna i prekogranična saradnja

Centar za ljudske resurse je u decembru mjesecu 2010. godine dobio odobrenje za realizaciju svog prvog prekograničnog projekta, u kome je imao ulogu prvog aplikanta ili nosioca aktivnosti na projektu. Projekat je imao za cilj uspostavljanje prekinutih veza između službi zapošljavanja dvije pogranične države (MNE/BIH) i razmjenu iskustava, kao i razmjenu podataka iz oblasti tržišta rada.

Dvije osobe iz Centra bile su angažovane: voditeljica projekta, sa angažmanom od punog radnog vremena, i rukovoditeljka, sa pola radnog vremena. Realizacija je otpočela aprila 2011. godine i trajala je do sredine aprila 2012. godine. Projekat je završen u predviđenom roku.

Obavljene su sljedeće aktivnosti:

1. Organizovane su dvije završne konferencije: u Crnoj Gori i u Trebinju, gdje su prezentovani postignuti rezultati;
2. Održana pres konferencija i pripremljen tekst za štampu;
3. Urađeni i dostavljeni Evropskoj komisiji završni finansijski i narativni izvještaji projekta;
4. Urađen potreban marketinški dio: tekst u dnevnim novinama (Pobjeda) i televizijska i radio emisija.

U toku 2012. godine kandidovana su 4 projekta prekogranične saradnje sa Albanijom.

IPA IV – Razvoj ljudskih resursa

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je nosilac aktivnosti u vezi sa izradom Operativnog plana za Komponentu IV – Razvoj ljudskih resursa. Predstavници Centra za ljudske resurse učestvovali su u formiranoj Radnoj grupi za izradu Operativnog plana za Komponentu IV, kao i prilikom dopunjavanja, izmjena ili inoviranja postojećih mjera u dijelu koji se odnosi na aktivne mjere politike zapošljavanja.

Realizacijom aktivnosti iz Komponente IV omogućit će se uključivanje velikog broja teže zapošljivih lica u programe obuke kod poznatog poslodavca, kao i njihovo zapošljavanje. Za ove svrhe opredijeljeno je 1.000.000 eura, kao i 1.000.000 eura za aktivnosti socijalne inkluzije.

U budućim aktivnostima planirano je aktivno učešće predstavnika Zavoda.

IPA Adriatic projekti

U februaru 2011. godine sa Evropskom unijom je potpisan Ugovor u vezi sa projektom »SLID«, koji se odnosi na stvaranje uslova za radno osposobljavanje osoba sa invaliditetom.

Realizacija je počela 2012. godine. Projekat se odnosi na povezivanje lica sa invaliditetom u regionu Jadrana, sa ciljem stvaranja boljih uslova za kvalitet života ove populacije, kao i ustanovljavanje broja i strukture ovih lica. Uloga Zavoda je podrška, podsticanje i usmjeravanje na profesionalni razvoj i obuku osoba sa invaliditetom i posredovanje između klijenata i poslodavaca u svrhu zapošljavanja. U skladu s tim, planira se da Zavod kreira programe za prilagođavanje prostora i tehničke opreme za zapošljavanje osoba sa invaliditetom, kao i da obezbijedi iz doniranih sredstava opremanje adekvatnog prostora radi stvaranja uslova za obuku i osposobljavanje invalidnih lica.

Na projektu je angažovano jedno lice u Centru, sa 20% radnog vremena u narednih 30 mjeseci, koliko traje njegova realizacija.

Projekat UN

Centar je u 2012. godini nastavio sa realizacijom projekta sa UNIFEM-om (sada naziv UNWOMEN), međunarodnom organizacijom za rodnu ravnopravnost.

Učešće u projektu se odnosilo na obavljanje poslova u svim projektnim aktivnostima kao člana projektnog tima.

Cilj projekta je bio poboljšanje kapaciteta institucije zapošljavanja na eliminaciji rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada u Crnoj Gori, odnosno onih koji treba da poštuju i štite radna prava žena da sprovedu nacionalne i međunarodne obaveze vezane za ekonomska prava žena.

Projekat je u toku 2012. godine u cjelosti realizovan: izvršena je priprema i realizacija obuke za zaposlene u Zavodu za zapošljavanje; ukupno je obučeno 123 zaposlenih lica u svim biroima i sektorima u službama zapošljavanja u Crnoj Gori; predati su i prihvaćeni završni finansijski i narativni izvještaji od strane glavne koordinatorke iz Bratislave.

U toku godine objavljen je časopis »Tržište rada«, broj 10.

III PRIVATIZACIJA AKCIJA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE

1) PRODAJA AKCIJA

Planom privatizacije za 2012. godinu definisani su metodi i načini privatizacije društava u kojima još egzistira društveni i državni kapital. Među njima je i 18 akcionarskih društava u kojima je Zavod jedan od vlasnika, koja su nuđena na prodaju putem:

1. javnog tendera i
2. berzanske prodaje akcija.

U navedenom periodu bilo je više objavljenih tendera i javnih poziva za privatizaciju, međutim nije privatizovano ni jedno akcionarsko društvo. Isti rezultat zabilježen je i na berzi, iako se akcije državnih fondova nude pod veoma povoljnim uslovima – uz visoke diskonte i sa mogućnošću kupovine istih za obveznice.

2) DRUGE AKTIVNOSTI

Zbog ekonomske krize i otežanih uslova privređivanja kupci skoro svih privatizovanih društava u kojima taj proces još nije okončan u toku 2012. godine su se obraćali Vladi Crne Gore, državnim fondovima i Zavodu za zapošljavanje sa zahtjevima da se pojedine obaveze iz privatizovanih ugovora prolongiraju ili definišu na način koji kupcu daje mogućnost da ih realizuje. U tom smislu vršena je analiza sprovedene privatizacije, revizorskih izvještaja, ostvareni kontakti sa kupcima, revizorima, održan niz sastanaka u resornim ministarstvima u cilju traženja rješenja i usaglašavanja zajedničkih stavova među prodavcima i sa kupcem, donijeti odgovarajući zaključci, verifikovane odluke na organima upravljanja državnih fondova.

Zavod za zapošljavanje se redovno uključivao u rješavanje tekućih problema u društvima u kojima još ima vlasništvo. Njegovi predstavnici su, takođe, učestvovali na redovnim i vanrednim Skupštinama akcionara tih društava.

U navedenom periodu blagovremeno su dostavljane informacije i dokumentacija na podnijete zahtjeve, bilo da je riječ o nadležnim državnim organima ili postupanju po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama.

Nastavljena je saradnja sa pravnim zastupnikom Zavoda za zapošljavanje po pitanjima pokrenutih sporova u vezi sa postupcima privatizacije, u kojima je Zavod stranka u postupku.

IV INOVIRANI PROGRAM ZA KONTINUIRANO STIMULISANJE ZAPOŠLJAVANJA I PREDUZETNIŠTVA U CRNOJ GORI

U toku 2012. godine nastavljena je realizacija Programa. Održano je 10 programa **Edukacije preduzetnika**, kojima su obuhvaćena 103 lica.

1. Podnijeti zahtjevi za kredit

U 2012. godini podnijeto je 83 zahtjeva za dodjelu kredita, ukupne vrijednosti 490.000 Eur, čijom realizacijom bi se otvorila 98 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 30 zahtjeva (48,39% od ukupnog broja) podnijele su nezaposlene žene. Vrijednost njihovih projekata je 155.000 Eur, čijom realizacijom je planirano otvaranje 31 novog radnog mjesta.

Posmatrano po opštinama, najviše podnijetih zahtjeva je u: Bijelom Polju i Nikšiću (po 15 ili 18,07%) i Podgorici (10 ili 12,05%).

2. Regionalne komisije

U posmatranom periodu regionalne komisije su pozitivno ocijenile 82 zahtjeva za kredit (obuhvaćeni i zahtjevi iz prethodnog perioda), u vrijednosti od 485.000 Eur, čijim finansiranjem bi se omogućilo zapošljavanje 97 radnika.

Nosioci 29 pozitivno ocijenjenih projekata (47,54% od svih pozitivno ocijenjenih projekata za nezaposlena lica) su žene. Ovim projektima, ukupne vrijednosti 150.000 Eur, se predviđa otvaranje 30 novih radnih mjesta.

3. Odobreni krediti

Na predlog Komisije za dodjelu kredita Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje je odobrio 84 kredita, vrijednih 505.500 Eur, čijom realizacijom je omogućeno otvaranje 101 novog radnog mjesta. Od ovog broja, 62 kredita su dodijeljena nezaposlenim licima (73,81% od ukupnog broja dodijeljenih kredita), dva preduzetnika su dobili kredit (2,38%), dok je 20 kredita namijenjeno pravnim licima (23,81%). Među odobrenim kreditima se nalazi 30 kredita, koji su dodijeljeni na osnovu zahtjeva koje su podnijele žene.

Najveći dio kreditnih sredstava je usmjeren u razvoj preduzetništva na sjeveru Crne Gore – 61 kredit ili 72,62% od ukupnog broja odobrenih, u vrijednosti od 355.000 Eur.

Najveći broj kredita je odobren u opštinama: Bijelo Polje i Nikšić (po 15 ili 17,86%) i Podgorica (11 ili 10,71%).

Kreditni su odobravani za projekte iz svih djelatnosti, u skladu sa planiranim regionalnim razvojem. Najviše odobrenih kredita je iz oblasti poljoprivrede i ribarstva (33 ili 39,29%). Slijede zanatstvo i lične usluge (16 ili 19,05%) i trgovina (13 ili 15,48%).

4. Isfinansirani krediti

U 2012. godini isfinansirano je 80 kredita u vrijednosti od 500.000 eura namijenjenih otvaranju 100 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 58 (72,5%) isfinansiranih kredita su dodijeljena nezaposlenim licima, 2 (2,5%) kredita su za preduzetnike, dok je 20 (25%) kredita namijenjeno pravnim licima.

Pripadnice ženskog pola su nosioci 30 isfinansiranih kredita (51,72% isfinansiranih kredita za nezaposlena lica) u iznosu od 155.000 eura.

5. Kontrola upotrebe sredstava

Od 96 iskontrolisanih korisnika kredita, po ocjeni regionalnih komisija, njih 52 ili 54,17% je u potpunosti namjenski iskoristilo sredstva. To znači da su sredstva upotrijebili u skladu sa biznis planom, registrovali djelatnost, otvorili predviđeni broj radnih mjesta.

U fazi ispunjenja obaveza je 16 korisnik kredita ili 16,67%.

Odobrena sredstva nenamjenski je iskoristilo 28 (29,17%) korisnika kredita i protiv njih je pokrenut postupak raskida Ugovora o kreditu.

Od ukupnog broja iskontrolisanih korisnika kredita, 49 korisnika su lica koja su prošla edukacione seminare. Od navedenog broja, 32 (65,31%) korisnika kredita je namjenski upotrijebilo sredstva. U fazi ispunjenja obaveza po osnovu dodijeljenih kreditnih sredstava nalaze se 9 (18,37%) korisnika kredita koja su

prošla kroz edukaciju preduzetnika. Kada je u pitanju nenamjenska upotreba kreditnih sredstava, ona je zabilježena kod 8 (16,33%) korisnika kredita.

Većina postupaka raskida Ugovora o kreditu je pokrenuto zbog nezapošljavanja predviđenog broja radnika i neregistrovanja djelatnosti.

U 2012. godini 310 korisnika kredita je vratilo kredit.

6. Rad Komisije za dodjelu kredita

Komisija za dodjelu kredita se u 2012. godini sastajala osam puta. Na sjednicama su razmatrani zahtjevi za dodjelu kredita i molbe korisnika kredita.

Shodno ovlašćenjima, Komisija je Upravnom odboru Zavoda predložila da odobri 82 zahtjeva za dodjelu kredita i razmotrila 147 molbi korisnika kredita, koje su se odnosile na oproštaj dodijeljenog kredita ili odlaganje uplate rata dospjelih za plaćanje.

Komisija je na osnovu dokumentacije predložila Upravnom odboru i pokretanje postupka raskida ugovora o dodjeli kredita za 31 korisnika, zbog neispunjenja obaveza iz ugovora, i obustavu postupka raskida za jednog korisnika, koji je naknadno ispunio odredbe Ugovora o kreditu.

7. Virtuelna preduzeća

Zavod za zapošljavanje Crne Gore u saradnji sa Multidisciplinarnim obrazovnim centrom »Pamark« d.o.o iz Podgorice realizuje program Virtuelna preduzeća. Ovaj program je namijenjen, prije svega:

- Nezaposlenim licima sa srednjom i visokom stručnom spremom, mladima, tehno-ekonomskim viškovima koji žele da se obuče za rad u kompanijama, i
- Nezaposlenim licima koja namjeravaju da osnuju sopstveno preduzeće.

Virtuelna preduzeća vjernim simuliranjem poslovnog ambijenta predstavljaju model poslovnog života i preduzetničkog svijeta, omogućavajući brzo i kvalitetno sticanje praktičnih znanja i vještina potrebnih za biznis.

Obuka u virtuelnim preduzećima predstavlja vrlo efikasan model učenja kroz rad, gdje polaznici simuliraju radni proces, od osnivanja samog preduzeća, izrade

biznis plana, zapošljavanja do formiranja neophodnih službi unutar preduzeća, kao što su: služba prodaje, nabavke, kadrovsko odjeljenje, finansije i računovodstvo, marketing i sl. Virtuelna preduzeća se formiraju u potpunosti u skladu sa zakonskom regulativom koja važi za stvarna preduzeća, s tim da se ne registruju u Registru Privrednog suda.

Obuka se izvodi u grupama od 10 do 20 polaznika. Odvija se kao grupni rad (60% vremena) i samostalni rad (40% vremena). Iskustveno-interaktivni pristup u radu sa polaznicima je dominantan. U radu se primjenjuju raznovrsni oblici i metode, u skladu sa karakterom programa: radionice, diskusije, timski rad, prezentacije, primjeri iz prakse, igre uloga Zbog interaktivnog načina rada poželjno je da polaznici posjeduju osnovnu informatičku pismenost, kao i određeni nivo znanja iz engleskog jezika.

Prednost obuke u virtuelnom preduzeću se sastoji u tome što se polaznici periodično mijenjaju na radnim pozicijama, tako da svi oni tokom obuke prolaze sve sektore unutar virtuelnog preduzeća. U njemu sve funkcioniše kao realno preduzeće, osim stvarnog protoka proizvoda ili usluge koji se nude i stvarnog protoka novca.

U 2012. godini je uspostavljeno jedno virtuelno preduzeće, u kojima je obučeno 10 polaznika. Program je realizovan u opštini Podgorica.

8. Pružanje specijalističke obuke i edukacije iz oblasti poslovnih vještina korisnicima kredita za samozapošljavanje

Kod određenog broja pravnih lica i preduzetnika korisnika kredita evidentan je nedostatak znanja iz oblasti menadžmenta, poslovnog planiranja, marketinga, poslovne komunikacije i dr. koji su često uzrok loših poslovnih rezultata. Da bi se otklonili nedostaci, povećala efikasnost rada i ostvario poslovni uspjeh, neophodni su različiti vidovi edukacije koja će doprinijeti uspjehu biznisa i dovesti do značajnog napretka u ovoj oblasti.

Zavod je u skladu sa odlukom Upravnog odbora, od 6.12.2012. godine, objavio konkurs za izbor izvođača programa »Pružanje specijalističke obuke i edukacije iz oblasti poslovnih vještina korisnicima kredita Zavoda za zapošljavanje Crne Gore«.

Podnijete su dvije ponude, od pravnih lica koja se bave konsaltingom za vođenje biznisa sa odgovarajućim tehničko – tehnološkim i kadrovskim uslovima, neophodnim za realizaciju Programa:

- »New Consulting« d.o.o. – Podgorica,
- »Veduco« d.o.o. – Rožaje.

Oba ponuđača posjeduju tražene reference, imaju sličan kvalitet ponuđenog Programa i ponudili su približno istu cijenu za izvođenje Programa. Po ocjeni komisije za izbor Izvođača obuke programi oba ponuđača primjereni su ciljnoj grupi korisnika kredita Zavoda, pa je odlučeno da se predloži Upravnom odboru Zavoda da preduzeće »Veduco« iz Rožaja, koje je dostavilo ponudu da realizuje edukaciju u opštinama Rožaje, Berane i Plav, realizuje edukaciju u opštini Berane, za zainteresovane preduzetnike iz opština koje teritorijalno pokriva Biro rada Berane (Berane, Rožaje, Plav i Andrijevica), a da preduzeće »New Consulting« realizuje edukaciju u biroima rada Herceg Novi, Bar, Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje i Pljevlja, gdje će se priključiti preduzetnici opština koje teritorijalno pokrivaju navedeni biro.

Edukacija je besplatna za pravna lica i preduzetnike, a seminar traje dva dana. Grupa koja se edukuje broji najmanje 10 učesnika.

9. Dodjela subvencija poslodavcima za nova zapošljavanja mladih na sezonskim poslovima u periodu 1.6 – 30.9.2012. godine

Polazeći od značaja sezonskih poslova za privredu Crne Gore, stanja u oblasti sezonskog zapošljavanja koje karakteriše: veliko učešće strane radne snage u ukupnom broju zaposlenih na sezonskim poslovima, nedovoljno učešće mladih na sezonskim poslovima i potrebe da se sezonski poslovi legalizuju, na osnovu odluke Upravnog odbora Zavoda raspisan je Javni poziv poslodavcima za dodjelu subvencija za nova zapošljavanja mladih na sezonskim poslovima u periodu 1. juna do 30. septembra 2012. godine. Visina subvencije za zapošljavanje jednog lica je iznosila 100 eura mjesečno za mlade bez radnog staža i 80 eura mjesečno za mlade sa radnim stažom. Zahtjev za dodjelu subvencija mogao se podnijeti i za period kraći od mjesec dana, a visina subvencije zavisila je od dužine subvencionisanog perioda.

Pravo na subvenciju mogao je da ostvari poslodavac pod uslovom:

- da je zaposlio lice do 25 godina starosti, koje je državljanin Crne Gore i koje nije bilo u radnom odnosu u posljednjih šest mjeseci;
- da je sa novozaposlenim licem zaključio ugovor o radu i izvršio prijavu o zasnivanju radnog odnosa u Poreskoj upravi Crne Gore;
- da se zaključeni ugovor o radu odnosi na rad u periodu od 1. juna do 30. septembra 2012. godine;

- da se odnosi na obavljanje sezonskih poslova u svim djelatnostima.

U navedenom periodu radilo je 1.568 lica, u prosjeku po 70 dana. Na osnovu 3.597 zahtjeva poslodavcima je dodijeljeno na ime subvencija ukupno 302.712,71 eura. Prosječni subvencionisani iznos po jednom licu iznosi 193,06 eura.

Posmatrano po djelatnostima, subvencije su dodijeljene za zapošljavanje u:

- turizmu i ugostiteljstvu – 2.373 ili 65,97% od ukupnog broja,
- trgovini – 1.024 (28,47%); i
- ostalim djelatnostima – 200 (5,56%).

Na zapošljavanje u primorskim opštinama se odnosilo 95,11% subvencija, dok se na zapošljavanje u ostalim opštinama odnosilo 4,89% subvencija.

V INFORMATIČKE AKTIVNOSTI

U okviru Informacionog sistema Zavoda egzistira veliki broj programskih aplikacija koje pokrivaju sve segmente poslovnog sistema zapošljavanja. Programske aplikacije i baza podataka su centralizovane na republičkom nivou, čime je obezbijedena jedinstvenost podataka u realnom vremenu.

Rad Sektora za informatiku u izvještajnom periodu je, u najvećem dijelu, opredijeljen poslovima planiranim i započetim tokom 2012. godine. Značajnije aktivnosti su:

- **Nastavak implementacije finansijskog dijela programskog paketa »Materijalno-novčana naknada nezaposlenih lica«**

Implementacija aplikacije „MNN” omogućila je automatizaciju poslova na evidentiranju zahtjeva za ostvarivanje prava na novčanu naknadu i rješavanja o pravu. Implementacijom postupka obračuna i isplate sredstava po osnovu priznatog prava i završetkom kampanje masovnog unosa podataka stvorili su se neophodni preduslovi za uvođenje automatizovanog izvještavanja nadležnog poreskog organa o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima (IOPPD), za lica koja ostvaruju novčanu naknadu u skladu sa zakonom kojim se uređuje zapošljavanje.

- **Portal Crnogorska Berza Rada (CBR)**

Portal »CBR« (realizovan 2006. godine) funkcioniše u okviru sajta Zavoda (www.zzzcg.org) kao javni servis zapošljavanja, koji omogućava brzu razmjenu informacija između poslodavaca i tražioca zaposlenja putem Interneta, uz moderatorsku ulogu Zavoda. Postupak oglašavanja slobodnih radnih mjesta na portalu je potpuno automatizovan, tako da su informacije o aktuelnim poslovima dostupne svim zainteresovanim 24 časa dnevno.

U toku 2012. godine, **184.128** posjetilaca napravilo je **671.639** posjeta i pregledalo **5.702.850** stranica (8,49 stranica/posjeti). Prosječno vrijeme trajanja posjete bilo je oko 3,5 minuta.

- **Održavanje**

Uporedo sa ovim, odvijale su se i aktivnosti na korektivnom i perfekktivnom održavanju opreme, tehničke infrastrukture i postojećih programskih rješenja.

VI PRAVNA REGULATIVA

1) NORMATIVNA DJELATNOST

U toku 2012. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Učešće u izradi zakona:
 - Zakona izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti;
 - Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu.

- Učešće u izradi podzakonskih akata:
 - Odluke o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance za 2013. godinu;
 - Pravilnika o uslovima, načinu, kriterijumima i obimu sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja;
 - Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku ostvarivanja prava na subvencije;
 - Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sastavu i načinu rada komisije za profesionalnu rehabilitaciju.

- Učešće u izradi podzakonskih akata:
 - Učešće u pripremi Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na područje Konika;
 - Učešće u pripremi Studije o održivom rješenju za stanovnike Konika.
 - Drugi pravni poslovi na sprovođenju zakona iz oblasti rada i zapošljavanja.

2) OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI

Nakon prestanka radnog odnosa nezaposlena lica imaju pravo po osnovu osiguranja za slučaj nezaposlenosti na isplatu novčane naknade pod određenim uslovima.

Uslovi za sticanje prava, ostvarivanje i prestanak, dužina trajanja, visina novčane naknade i ponovno sticanja prava na novčanu naknadu utvrđeni su Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti (»Sl. list CG«, br. 14/10 i 45/12).

Pravo na novčanu naknadu, u smislu ovog zakona, ima osiguranik koji prije prestanka radnog odnosa ima staž osiguranja od najmanje 12 mjeseci neprekidno ili sa prekidima u poslednjih 18 mjeseci, kojem je radni odnos prestao bez njegove saglasnosti ili krivice i ako se prijavi Zavodu i podnese zahtjev u zakonom propisanom roku.

Osnovni kriterijum za utvrđivanje perioda za koje nezaposlenom licu nakon prestanka radnog odnosa pripada novčana naknada je prethodno ostvarena dužina staža osiguranja.

Minimalni period za koji se vrši isplata novčane naknade iznosi tri mjeseca (za osiguranike sa stažom osiguranja od jedne do pet godina), a maksimalni 12 mjeseci (za osiguranike sa više od 25 godina staža osiguranja).

Izuzetak čine žene (sa više od 30 godina staža) i muškarci (sa više od 35 godina staža) kojima pravo na novčanu naknadu traje do ponovnog zaposlenja ili do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu. Isto pravo imaju roditelji lica koje u skladu sa zakonom ostvaruje pravo na ličnu invalidninu, pod uslovom da imaju više od 25 godina staža osiguranja.

Pored navedenog, pravo na novčanu naknadu ima invalid rada II odnosno III kategorije koji nije korisnik privremene naknade po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju, bez obzira na ostvareni staž osiguranja, dok čeka na zaposlenje ili do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu.

Novčana naknada, shodno članu 57 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, iznosi 40% minimalne zarade utvrđene Opštim kolektivnim ugovorom.

Za korisnike koji su pravo na novčanu naknadu stekli po propisima iz ranijeg perioda, naknada je isplaćivana u iznosu od 60% od najniže cijene rada ili u visini najniže penzije predviđene Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Na iznose isplaćene novčane naknade obračunavaju se i plaćaju doprinosi za zdravstveno i penzijsko - invalidsko osiguranje.

U periodu januar – decembar 2012. godine broj korisnika novčane naknade, po mjesecima, sa iznosom novčane naknade, dat je u sljedećem pregledu:

Na osnovu datih podataka uočava se da se u periodu januar – decembar smanjio broj korisnika novčane naknade u 2012. godini. U prosjeku, mjesečno je 10.602 nezaposlenih lica koristilo navedeno pravo. U poređenju sa 2011. godinom (12.539 korisnik), to je smanjenje za oko 15,5%.

Pregled isplata novčanih naknada za 2012. godinu

Mjesec	NN – 33 ili 41,02 Eur		NN – 57,48 ili 59,04 ili 73,38 Eur		Mini penzija -100,40 ili 124,80 Eur		Ukupno	
	Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Januar	3.513	153346,20	2.663	232604,80	5.251	658558,70	11.427	1044509,70
Februar	3.607	154477,33	2.507	211254,52	5.177	655281,94	11.291	1021013,79
Mart	3.438	143254,12	2.741	236877,81	5.088	632957,00	11.273	1013571,14
April	3.627	155691,07	2.424	195940,38	4.997	621110,48	11.048	972741,93
Maj	3.596	153111,49	2.302	184667,73	4.903	609805,84	10.795	947585,06
Jun	3.529	151181,46	2.131	172168,52	4.814	599213,72	10.474	922563,70
Jul	3.488	154491,86	2.153	178000,51	4.730	586583,10	10.371	919075,47
Avgust	3.512	152423,58	2.124	173266,13	4.603	573184,77	10.239	898874,48
Septembar	3.502	150570,51	2.169	168651,66	4.522	559496,40	10.193	878718,57
Oktobar	3.409	147306,93	2.347	205253,43	4.409	546430,67	10.165	898991,03
Novembar	3.402	147115,96	2.373	192944,58	4.303	534305,43	10.078	874365,97
Decembar	3.380	145620,54	2.294	184563,49	4.197	519348,03	9.871	849532,06

3) JAVNE NABAVKE

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u periodu od 1.1 – 31.12.2012. godine, shodno Odlukama Upravnog odbora, objavio šest Poziva na Otvoreni postupak javne nabavke i sedam Zahtjeva za dostavljanje ponuda šoping metodom.

Otvoreni postupci javne nabavke i Zahtjevi za dostavljanje ponuda šoping metodom primjenom kriterijuma najniža ponuđena cijena su objavljeni na sajtu Uprave za javne nabavke.

Nakon sprovedenog postupka, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i datim ovlašćenjem, direktorica Zavoda za zapošljavanje je donijela Odluke o izboru i zaključila ugovore sa najpovoljnijim ponuđačima u postupcima u kojima su odluke konačne.

U izvještajnom periodu vršene su nabavke neposrednim sporazumom, shodno Zakonu o javnim nabavkama, koje nijesu prelazile iznos od 32.541,22 eura, odnosno 9% ukupnog Budžeta za javne nabavke u 2011. godini.

4) PREGLED SUDSKIH SPOROVA

U toku 2012. godine Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u svojstvu tužioca ili tuženog vodio pred Osnovnim sudovima u Crnoj Gori i Privrednim sudovima u Podgorici i u Bijelom Polju sporove iz različitih pravnih osnova, kao što su: povraćaj kredita za samozapošljavanje po tužbama za raskid ugovora, zatim statusnih sporova, sporova iz osnova privatizacije i transformacije, naknada šteta, radnih odnosa i slično.

U sporovima za naplatu nevraćenih kredita za samozapošljavanje, na kraju 2012. godine su vođena 275 sudska postupka (132, za kredite odobrene posredstvom bivše Banke za razvoj i 143, za kredite odobrene posredstvom Montenegrobanke).

U toku godine je nastavljena praksa utvrđivanja novih planova otplate preostalih dugovanja, kojom je dužnicima pružena još jedna prilika da pokušaju da, prema realnim mogućnostima, izmire dug. U protivnom, očekuje se pokretanje novih izvršnih postupaka, kojim će se tražiti naplata na novčanim potraživanjima žiranata, ovdje solidarnim dužnicima, kao i postupaka za prodaju nepokretnosti koje služe kao obezbjeđenje potraživanja po ugovorima o fiduciji sa Zavodom za zapošljavanje. Navedeni poslovi su trajnog karaktera, pa se u pojedinim fazama postupka nalaze pred različitim sudovima.

Broj predmeta (radni sporovi) u ukupnom broju 300, koja brojka se mijenja jer se povećava broj sporova iz drugog osnova.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore vodi sudske postupke u sporovima za poništaj Ugovora o kupoprodaji akcija, naknada štete ili utvrđivanja broja i vrijednosti akcija manjinskih akcionara. Sporovi se, u zavisnosti od faze u postupku, vode pred različitim sudovima i to Privrednim sudovima u Crnoj Gori, zatim po žalbama pred Apelacionim sudom Crne Gore ili po reviziji i drugim vanrednim pravnim sredstvima pred Vrhovnim sudom Crne Gore, tako da se u određenom broju slučajeva ne može na potpuno izvjestan način utvrditi vrijeme okončanja spora ni konačan ishod.

Broj predmeta iz osnova privatizacije i transformacije se mijenja i smanjen je u odnosu na prethodni period. Međutim, broj predmeta iz drugih osnova se povećava, kao što su: krivični predmeti, u kojima se Zavod za zapošljavanje pojavljuje u svojstvu oštećenog, zatim fizička dioba imovine u preduzećima koja su transformisana i u kojima je Zavod za zapošljavanje akcionar (po osnovu vlasništva nad akcijama), radni sporovi i drugo.

Učestvovanje u upravnim i drugim postupcima, naročito kod Direkcije za nekretnine, zatim određeni broj sudskih sporova koji su vraćeni na ponovni postupak, sporovi iz radnih odnosa i naknade štete i tekući poslovi u vezi sa istim.

Broj postupaka se ne može precizno izvesti, jer se mijenja u odnosu na fazu u kojoj se trenutno nalaze. Navodimo primjer da je Podgorička banka Societe Generale podnijela inicijativu o ustupanju oko 800 predmeta pokrenutih radi naplate kredita za samozapošljavanje, a iz osnova Ugovora o komisionom plasmanu kredita, zaključenog u Podgorici dana 25.2.2003. godine.

Preuzimanje ovolikog broja sudskih predmeta, čiji je postupak u toku pred nadležnim sudovima na teritoriji Crne Gore, kao i angažovanje na novim predmetima u vezi sa neutuženim korisnicima kredita pretpostavljalo bi raskid predmetnog Ugovora. To bi značilo dodatno angažovanje na poslovima zastupanja kao i dodatno finansijsko opterećenje. Rješenje navedenog problema se očekuje u prvom kvartalu 2013. godine.

VII ODNOSI SA JAVNOŠĆU

Informisanje javnosti o aktivnostima koje sprovodi Zavod za zapošljavanje je jedna od važnijih uloga Zavoda, kao centralne institucije tržišta rada. U tom smislu, Zavod je dužan da blagovremeno i tačno dostavlja informacije o svom radu nadležnim institucijama, na zahtjev medija kao i ostalih institucija sistema, NVO sektora, stranih organizacija i sl.

Što se tiče **medijskog informisanja** i predstavljanja rada Zavoda, mnoge aktivnosti u 2012. godini su zbog smanjenja finansijskih sredstava realizovane u značajno manjem obimu ili su u potpunosti ukinute. To se odnosi i na televizijsku i radio emisiju »Pokreni se...«.

Na Prvom kanalu »Radio-televizije Crne Gore« emisija »Pokreni se...« emitovana je do polovine maja, kada je zbog nedostatka sredstava obustavljeno njeno dalje emitovanje, dok je na Radiju Crne Gore realizovana do 1.10.2012. godine, kada je iz istih razloga (nedostatak sredstava) obustavljeno njeno dalje emitovanje.

U cilju prezentacije redovnih aktivnosti i novih projekata, u toku 2012. godine održano je više konferencija za medije, izvještavano u vidu priloga, gostovano u televizijskim i radio programima.

Što se tiče štampanih medija, tokom cijele godine utorkom je u dnevnim novinama »Pobjeda« uređivana stranica na temu zapošljavanja. Tematski članci su objavljivani u časopisima Top Montenegro i Putovanja.

Ostvarenja je saradnja i sa portalima za informisanje. Tako je Portal analitika od 1.5.2012. godine pratio i redovno informisao o aktivnostima Zavoda. Objave sa ovog portala su preuzimali i drugi mediji.

Održano je nekoliko okruglih stolova na aktuelne teme, kao što je značaj sezonskog zapošljavanja za privredu Crne Gore i sl.

U okviru predstavljanja Vladinog programa Stručno osposobljavanje, a na osnovu Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem kojeg je donijela Skupština Crne Gore 10. jula 2012. godine, održane su prezentacije u svim opštinama Crne Gore, u periodu od 15.9. do 15.10.2012. godine. Na prezentacijama su poslodavcima i svršenim visokoškolicima predstavljeni detalji ovog programa.

Zavod za zapošljavanje je zadužen za sprovođenje ovog programa u dijelu koji se odnosi na realni sektor. U tom smislu, Zavod je za sve poslodavce iz realnog sektora objavio Javni poziv 10.9.2012. godine, u štampanim i elektronskim medijima (dnevne novine, sajt Zavoda, lokalne radio stanice).

Poslodavci su se na javni poziv prijavljivali u periodu od 15. septembra do 15. oktobra 2012. godine.

Od 15. oktobra do 15. novembra su se prijavljivala lica sa stečenim visokim obrazovanjem, koja nemaju radnog iskustva u stepenu obrazovanja (korisnici).

Za potrebe informisanja korisnika ili poslodavaca bio je formiran i Infopunkt, sa ciljem blagovremenog informisanje zainteresovanih, evidentiranja primjedbi, žalbi i sl. i prosljeđivanjem istih nadležnima na rješavanje.

Nakon toga je rađeno elektronsko »povezivanje« poslodavaca i korisnika, koji su započeli sa stručnim osposobljavanjem 15.1.2013. godine.

Na sajtu Zavoda je postavljen baner sa linkom na sajt »stručno osposobljavanje«, kao i sve relevantne informacije, obrazci ugovora, izvještaja i sl.

U okviru predstavljanja projekta »Preduzetništvo na vašem pragu«, u saradnji sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore A.D. održane su prezentacije u svim opštinama Crne Gore.

Zavod se predstavio na dva sajma, Sajmu turizma u Budvi i Sajmu sezonskog zapošljavanja, u organizaciji Studenskog parlamenta u Podgorici.

Predstavnici Zavoda su u toku 2012. godine prezentovali aktivnosti i projekte koji se realizuju na više konferencija u zemlji i u inostranstvu.

U pogledu **internog informisanja**, na Forumu je aktivirana rubrika Interno informisanje, sa ciljem unapređenja informisanosti zaposlenih u Zavodu (nova zakonska rješenja, aktuelnosti iz biroa, novi projekti, medijski članci i sl.)

Što se tiče **promotivnog materijala**, redukcija finansijskih sredstava je takođe uticala na smanjenu štampu ovog materijala.

Štampan je Informator za upis u srednje škole u 7.000 primjeraka, sa opširnim informacijama o svim školama u Crnoj Gori, sa nastavnim programima (smjerovi, predmeti), stanjem na tržištu rada, deficitarnim zanimanjima i drugim korisnim informacijama i savjetima za što pravilniji izbor budućeg zanimanja. Informator je objavljen i na sajt CIPS-a.

U toku 2012. godine vršeno je i redovno ažuriranje **web sajta** Zavoda, kao i uspostavljanje komunikacije preko društvene mreže Facebook

VIII MEĐUNARODNA SARADNJA

Međunarodna saradnja se odvijala u smanjenom obimu u odnosu na prethodne godine. Redukovana finansijska sredstva za službena putovanja i mjere štednje koje se sprovode u Zavodu bili su ograničavajući faktori prilikom odlučivanja o učešću naših predstavnika na međunarodnim skupovima, kao i eventualnog organizovanja međunarodnih događaja na osnovu sporazuma o saradnji koje je Zavod potpisao sa nekoliko javnih službi za zapošljavanje.

Zaposleni su uglavnom učestvovali u studijskim posjetama u okviru projekata koji su ranije započeti, te na skupovima za koje troškove u najvećoj mjeri pokrivaju organizatori:

- studijska posjeta Univerzitetu Alkinte u okviru TEMPUS projekta »Razvoj koncepta cjeloživotnog obrazovanja na Univerzitetu Crne Gore« (mart, Španija) i studijska posjeta Univerzitetu Arhus u okviru istog projekta (maj, Danska);
- konferencija o perspektivama za zapošljavanje osoba sa invaliditetom u Jugoistočnoj Evropi, kao i o projektima prekogranične saradnje (april, Beograd);
- Prva konferencija stejkholdera za Prioritet 9 Strategije EU za Dunavsku regiju, pod nazivom »Ulaganje u ljude i vještine: Osnaživanje kroz saradnju i umrežavanje u dunavskoj regiji«, u organizaciji Ministarstva za rad, socijalna pitanja i zaštitu potrošača Austrije i Ministarstva za obrazovanje, umjetnost i kulturu Austrije (jun, Beč);
- studijska posjeta 'Gender Centru' Republike Srpske, koju je organizovalo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – Odjeljenje za rodnu ravnopravnost (jun, Banja Luka);
- radionica o statistici politika tržišta rada, koju je organizovao ICON-INSTITUTE za račun EUROSTAT-a, u okviru obuke za zaposlene u MONSTAT-u i drugim institucijama Crne Gore (jul, Luksemburg);
- Treći sastanak radne grupe o razvoju ljudskog kapitala u okviru Inicijative za regionalnu konkurentnost Zapadnog Balkana (RCI), koji je održan u okviru OECD Investment Compact za Jugoistočnu Evropu (oktobar, Pariz).

Krajem novembra, šestočlana delegacija Zavoda je boravila u studijskoj posjeti Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Posjeta je organizovana u cilju razmjene iskustava sa kolegama iz HZZ u specifičnim oblastima djelovanja javnih službi za zapošljavanje, s obzirom da je Republika Hrvatska završila predpristupne pregovore za članstvo u Evropskoj uniji, usvojila i primjenjuje zakonodavstvo usklađeno sa zakonodavstvom EU. Zavodu za zapošljavanje Crne Gore su značajna iskustva Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, kako bi se naša institucija na

najbolji način pripremila da odgovori izazovima koji nam predstoje na putu pridruživanja EU.

Delegacije Zavoda su učestvovala na dvije direktorske i dvije stručne konferencije koje je Agencija za zapošljavanje Republike Makedonije organizovala u okviru predsjedavanja Centrom javnih službi zapošljavanja država Jugostočne Evrope/CPESESEC. Konferencije su održane u maju i decembru u Skopju. Na decembarskoj konferenciji, Zavod za zapošljavanje Crne Gore je preuzeo predsjedavanje ovim Centrom u 2013. godini.

U okviru aktivnosti Centra, a na sopstvenu inicijativu, Agencija za zapošljavanje Republike Bugarske je organizovala Međunarodnu radionicu „Razmjena iskustava i dobre prakse vezano za odnose između javnih službi za zapošljavanje i lokalnih poslodavaca”, a Agencija Bosne i Hercegovine za rad i zapošljavanje međunarodnu konferenciju na temu „Regionalna mobilnost i zapošljavanje mladih“. Predstavnici Zavoda su učestvovali na oba skupa i prezentovali iskustva naše institucije u ovim oblastima.

Kontakti sa kolegama iz drugih službi za zapošljavanje i međunarodnih organizacija sa kojima Zavod saraduje, odvijaju se u kontinuitetu.

Zavod se odazvao na svaki dostavljeni zahtjev za učešće u istraživanjima koja je sprovodila Svjetska asocijacija javnih službi za zapošljavanje/WAPES, čiji je Zavod član od 2006. godine. Ove godine predstavnici Zavoda nisu bili u mogućnosti da učestvuju u događajima koje je WAPES organizovao.

IX STATISTIKA TRŽIŠTA RADA

1. EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH LICA

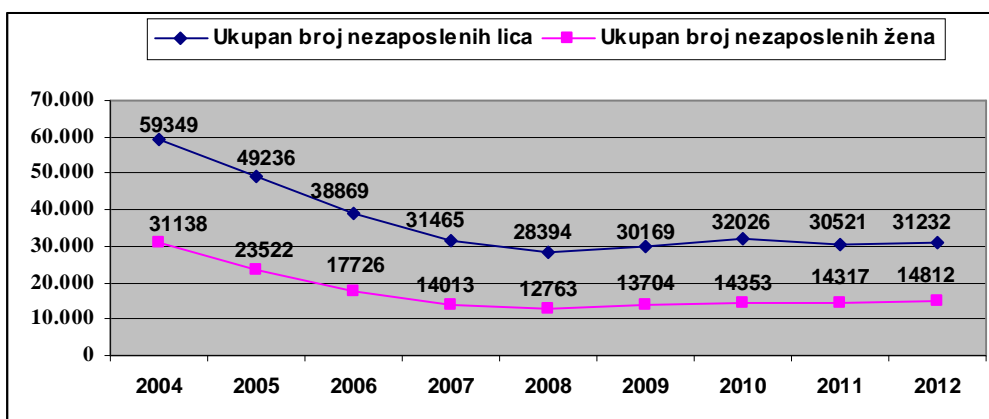
1.1. Kretanje nezaposlenosti

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje na dan 31. decembar 2012. godine nalazilo se 31.232 nezaposlena lica (žena je bilo 14.812 ili 47,43%).

U odnosu na 31.12.2011. godine (30.521 lice, a od toga 14.317 žena ili 46,91%) broj nezaposlenih je povećan za 711 lica ili za 2,33%.

Na narednom grafiku prikazano je kretanje nezaposlenosti u periodu 2004. do 2012. godine, prema evidencijama Zavoda za zapošljavanje.

**Kretanje nezaposlenosti
(period 2004 – 2012)**

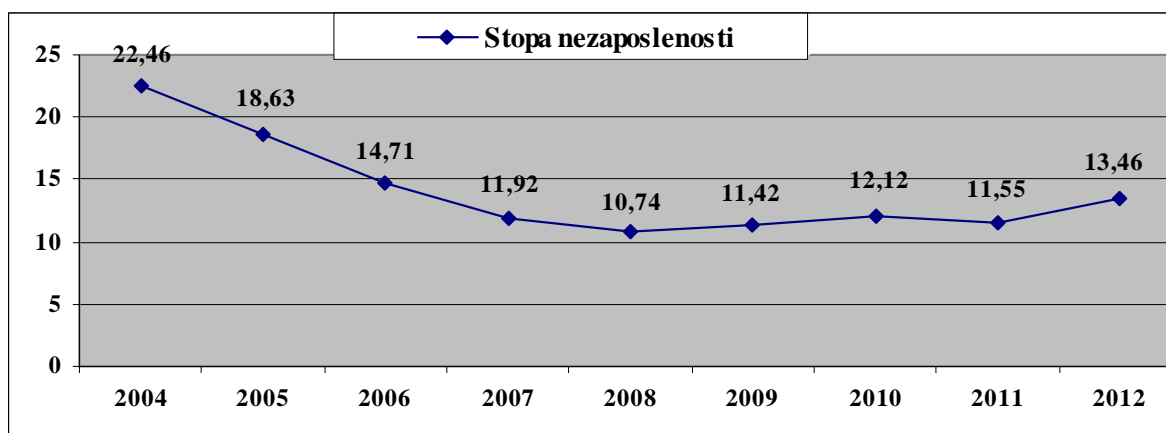

1.2. Stopa nezaposlenosti

Stopa nezaposlenosti na dan 31. decembar 2012. godine je bila 13,46%, a na isti dan 2011. godine 11,55% (veća za 16,54%). Treba istaći da je na promjenu visine stope uticala i promjena broja radno aktivnog stanovništva (sa 264.276 na 232.010).

Najniže stope nezaposlenosti su u opštinama: Plužine (6,94%), Budva (8,35%) i Bar (8,83%), a najviše u opštinama: Andrijeвица (28,52%), Bijelo Polje (26,02%) i Cetinje (22,72%).

Stopa nezaposlenosti (period 2004 – 2012)

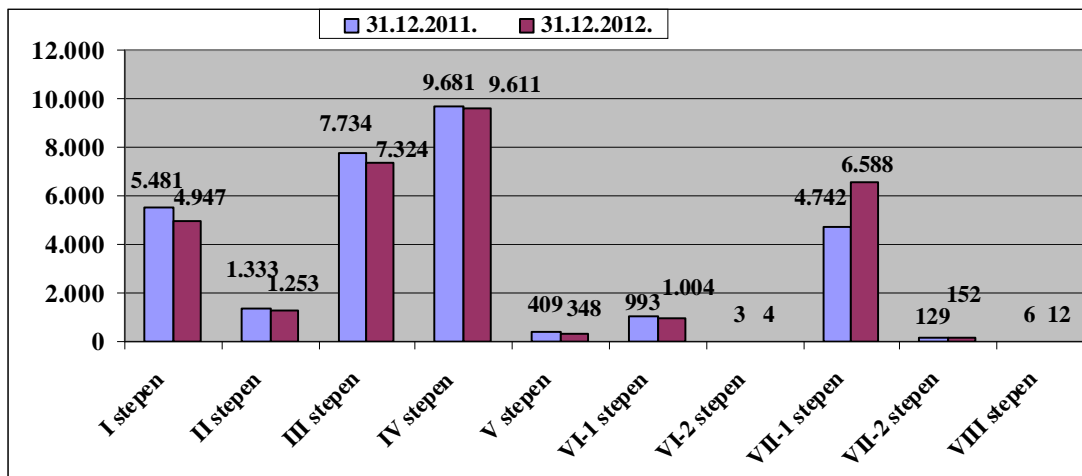
1.3. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih lica

Jedan od osnovnih pokazatelja nezaposlenih lica je njihova kvalifikaciona struktura. U narednom pregledu prikazano je kretanje broja nezaposlenih lica (posebno žena) u 2012. u odnosu na 2011. godinu, posmatrano prema stepenima stručne spreme, kao i apsolutne i relativne razlike između dva perioda.

Nezaposleni – prema stepenima stručne spreme –

Rb	Stepen stručne spreme	31.12.2011. godine		31.12.2012. godine		Odnosi kolona 4 i 2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1.	I stepen	5.481	1.970	4.947	1.808	-534	90,26
2.	II stepen	1.333	643	1.253	609	-80	94,00
3.	III stepen	7.734	2.790	7.324	2.625	-410	94,70
4.	IV stepen	9.680	5.381	9.611	5.207	-69	99,29
5.	V stepen	409	39	348	26	-61	85,09
6.	VI-1 stepen	1.004	492	993	472	-11	98,90
7.	VI-2 stepen	3	0	4	1	1	133,33
8.	VII-1 stepen	4.742	2.924	6.588	3.970	1.846	138,93
9.	VII-2 stepen	129	75	152	88	23	117,83
10.	VIII stepen	6	3	12	6	6	200,00
11.	Ukupno	30.521	14.317	31.232	14.812	711	102,33

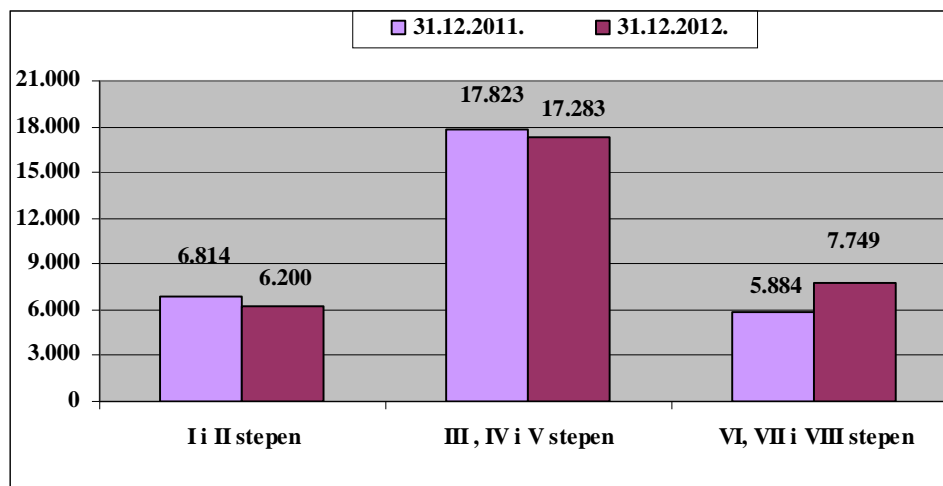
Nezaposleni – prema stepenima stručne spreme –

Na osnovu datih pokazatelja može se konstatovati da se u toku 2012. godine smanjio broj nezaposlenih lica u skoro svim kvalifikacijama (izuzev lica sa VI-2, VII-1, VII-2 i VIII stepenom stručne spreme). Od toga, najveće promjene u apsolutnom iznosu su evidentirane kod lica sa VII-1, I i III stepenom stručne spreme, kao i kod lica sa II, IV i V stepenom stručne spreme u relativnom iznosu.

Kada je u pitanju kretanje kvalifikacione strukture u 2012. godini, na evidenciji Zavoda nalazi se 6.200 ili 19,51% nekvalifikovanih i polukvalifikovanih lica (31.12.2011. godine - 6.814 ili 22,33%). Nezaposlenih sa III, IV i V stepenom obrazovanja ima 17.283 ili 55,34% (31.12.2011. godine – 17.823 ili 58,40%), a sa VI, VII i VIII stepenom obrazovanja ima 7.749 lica ili 24,82% (31.12.2011. godine – 5.884 ili 19,28%).

Nezaposleni – prema kvalifikacionoj strukturi –

1.4. Starosna struktura nezaposlenih lica

Na evidenciji Zavoda na dan 31.12.2012. godine bilo je 9.626 lica starijih od 50 godina ili 30,82% od ukupnog broja nezaposlenih (na dan 31.12.2011. godine – 10.238 ili 33,54%), što znači da se smanjilo učešće ove kategorije u ukupnom broju nezaposlenih lica. Broj lica starih između 40 i 50 godina iznosio je 5.054 ili 282 manje u odnosu na isti dan 2011. godine, dok nezaposlena lica starija od 40 godina učestvuju sa 47% u ukupnom broju nezaposlenih.

Na evidenciji se nalazi i 6.204 nezaposlenih lica mlađih od 25 godina, što čini 19,86% od ukupnog broja. Podaci za 2011. godinu su 5.529 ili 17%, što znači da se i apsolutno i relativno povećala nezaposlenost mlađih.

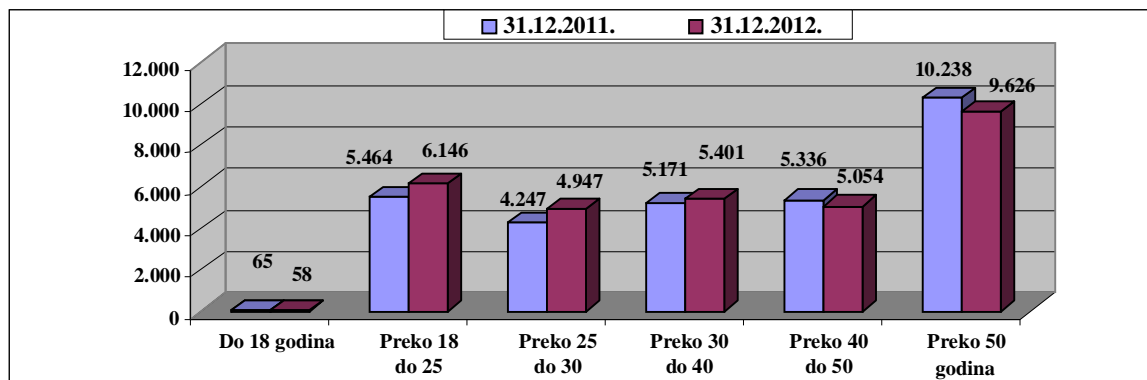
U narednom pregledu prikazani su nezaposleni sa aspekta godina starosti, a potom slijedi i grafički prikaz.

Nezaposleni – prema godinama starosti –

Starosna grupa	31.12.2011. godine		31.12.2012. godine		Odnosi kolona 4 i 2	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. razlika	Indeks
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Do 18 godina	65	36	58	31	-7	89,23
Preko 18 do 25	5.464	2.655	6.146	3.066	682	112,48
Do 25 godina	5.529	2.691	6.204	3.097	675	112,21
Preko 25 do 30	4.247	2.215	4.947	2.541	700	116,48
Preko 30 do 40	5.171	2.815	5.401	2.862	230	104,45
Preko 40 do 50	5.336	2.829	5.054	2.672	-282	94,72
Preko 50 godina	10.238	3.767	9.626	3.640	-612	94,02
Ukupno	30.521	14.317	31.232	14.812	711	102,33

Na narednom grafiku prikazano je stanje nezaposlenih prema godinama starosti, na dan 31.12.2012. i na isti dan 2011. godine.

Nezaposleni – prema godinama starosti –

1.5. Struktura nezaposlenih lica prema dužini radnog staža

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje nalaze se lica koja nemaju radni staž i ostala nezaposlena lica, koja se mogu kategorisati prema dužini radnog staža.

Na dan 31.12.2012. godine na evidenciji je bilo 8.253 lica ili 26,42% od ukupnog broja nezaposlenih (31.12.2011. godine – 7.310 lica ili 23,95%) koji su prvi put tražili posao (lica bez radnog staža). Njihovu strukturu čine: lica bez kvalifikacija (I i II stepen) – 1.109 ili 13,43%, kvalifikovana lica (III, IV i V stepen) – 3.832 ili 46,41% i lica sa višim i visokim obrazovanjem (VI, VII i VIII stepen) – 3.326 ili 40,16%.

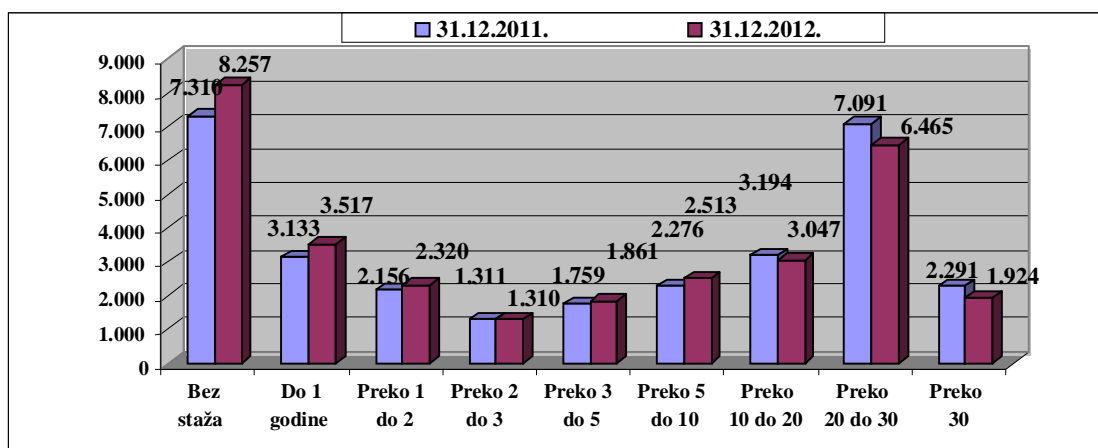
Kada je u pitanju kategorija nezaposlenih lica koji su radili prije nego su se prijavili na evidenciju Zavoda za zapošljavanje, treba istaći da je u toku 2012. godine smanjen broj lica sa evidentiranim radnim stažom koja traže posao.

U narednom pregledu prikazana je struktura nezaposlenih lica prema dužini njihovog radnog staža.

Nezaposleni
– prema dužini radnog staža –

Rb	Radni staž	31.12.2011. godine		31.12.2012. godine		Odnosi kolona 4 i 2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. razlika	Indeks
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Bez staža	7.310	3.585	8.257	4.042	947	112,95
2.	Do 1 godine	3.133	1.661	3.517	1.841	384	112,26
3.	Preko 1 do 2	2.156	1.226	2.320	1.317	164	107,61
4.	Preko 2 do 3	1.311	749	1.319	751	8	100,61
5.	Preko 3 do 5	1.759	1.008	1.861	1.028	102	105,80
6.	Preko 5 do 10	2.276	1.253	2.513	1.386	237	110,41
7.	Preko 10 do 20	3.194	1.561	3.047	1.458	-147	95,40
8.	Preko 20 do 30	7.091	2.807	6.465	2.547	-626	91,17
9.	Preko 30	2.291	467	1.924	442	-367	83,98
10.	Sa stažom (2 do 9)	23.211	10.732	22.966	10.770	-245	98,94
11.	Ukupno	30.521	14.317	31.232	14.812	711	102,33

Nezaposleni
– prema dužini radnog staža –

1.6. Struktura nezaposlenih lica prema dužini traženja posla

Od ukupnog broja nezaposlenih na dan 31.12.2012. godine (31.232 lica), 17.663 lica ili 56,55% traže zaposlenje duže od godinu dana (podaci na 31.12.2011. godine su 17.693 ili 57,97%), što znači da je povećan broj ovih lica – za 30, dok je

učešće dugoročno nezaposlenih lica u ukupnom broju nezaposlenih smanjeno za 2,45%.

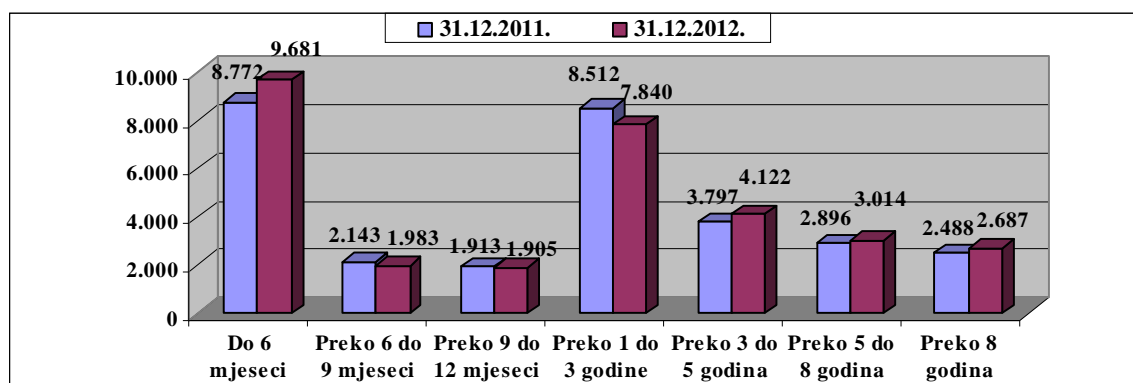
Zaposlenje duže od tri godine traže 9.823 lica ili 31,45% od ukupnog broja nezaposlenih (31.12.2011 – 9.181 ili 30,08%), a duže od pet godina posao traže 5.701 lica ili 18,25% (31.12.2011 – 5.384 ili 17,64%).

U narednom pregledu prikazani su podaci o nezaposlenima, sa aspekta dužine traženja posla, a potom slijedi i grafički prikaz.

Nezaposleni – prema dužini traženja posla –

Rb	Dužina traženja zaposlenja	31.12.2011. godine		31.12.2012. godine		Odnosi kolona 4 i 2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1.	Do 6 mjeseci	8.772	4.424	9.681	5.113	909	110,36
2.	Preko 6 do 9 mjeseci	2.143	1.063	1.983	961	-160	92,53
3.	Preko 9 do 12 mjeseci	1.913	934	1.905	895	-8	99,58
4.	Do 1 godine	12.828	6.421	13.569	6.969	741	105,78
5.	Preko 1 do 3 godine	8.512	4.189	7.840	3.759	-672	92,11
6.	Preko 3 do 5 godina	3.797	1.600	4.122	1.916	325	108,56
7.	Preko 5 do 8 godina	2.896	1.048	3.014	1.093	118	104,07
8.	Preko 8 godina	2.488	1.059	2.687	1.075	199	108,00
9.	Preko 1 godine	17.693	7.896	17.663	7.843	-30	99,83
10.	Ukupno	30.521	14.317	31.232	14.812	711	102,33

Nezaposleni – prema dužini traženja posla –

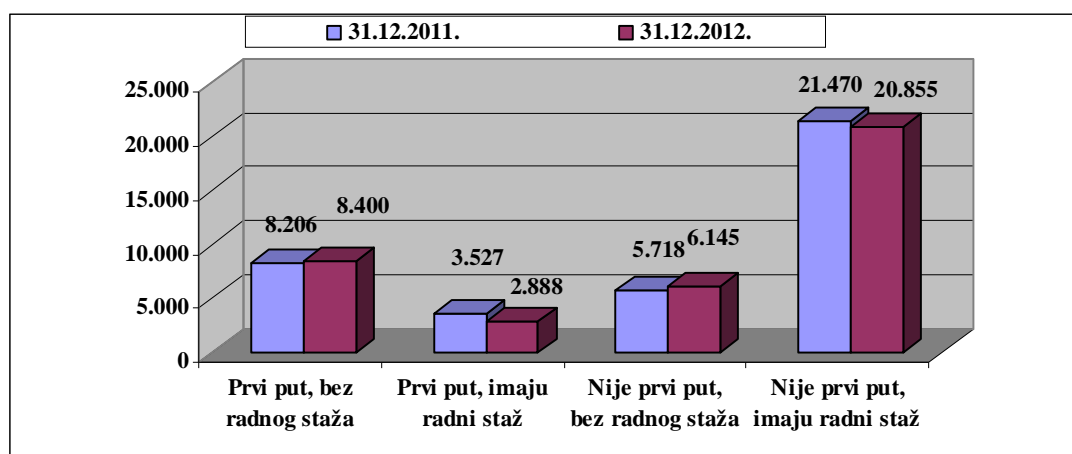
1.7. Novoprijavljena lica

U 2012. godini na evidenciju Zavoda za zapošljavanje se prijavilo 38.288 lica (633 ili 1,63% lica manje u odnosu na 2011. godinu). Od tog broja, 11.288 ili 29,48% se prijavilo prvi put, dok su se ostali (27.000 lica ili 70,52%) već prijavljivali na evidenciju Zavoda.

Novoprijavljena lica u 2012. godini

Rb	Novoprijavljeni	31.12.2011. godine		31.12.2012. godine		Odnosi kolona 4 i 2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. razlika	Indeks
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1.	Prvi put, bez radnog staža	8.206	3.940	8.400	4.175	194	102,36
2.	Prvi put, imaju radni staž	3.527	1.463	2.888	1.283	-639	81,88
3.	Nije prvi put, bez radnog staža	5.718	3.051	6.145	3.292	427	107,47
4.	Nije prvi put, imaju radni staž	21.470	11.044	20.855	10.935	-615	97,14
5.	Ukupno	38.921	19.498	38.288	19.685	-633	98,37

Novoprijavljena lica u 2012. godini

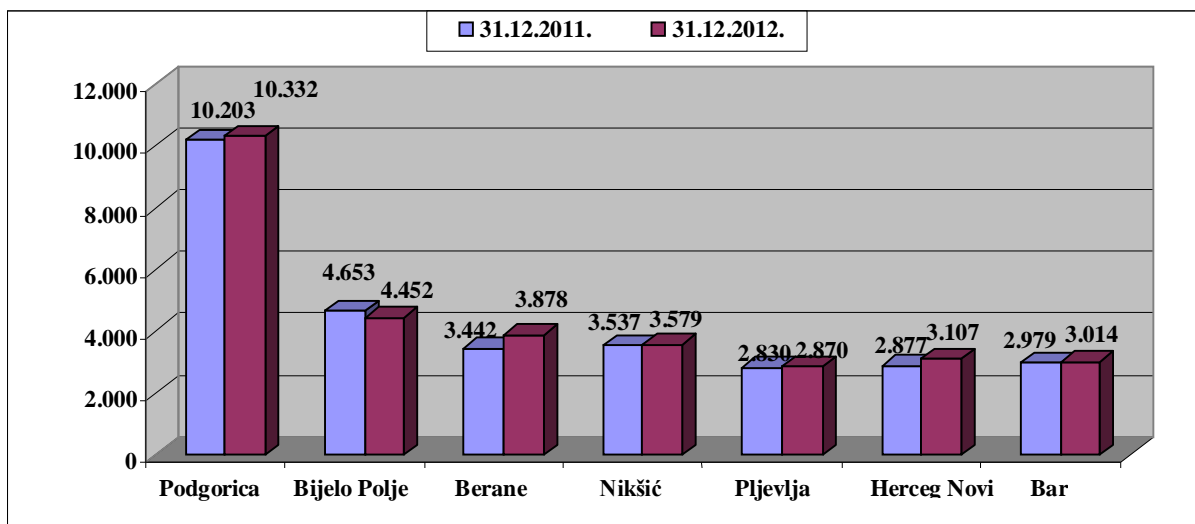
Najviše novoprijavljenih je u starosnoj dobi od 18 do 25 godina – 10.522 ili 27,48% i od 25 do 30 godina – 8.326 ili 27,75%, što čini više od polovine svih novoprijavljenih lica.

Od ukupnog broja novoprijavljenih nezaposlenih lica, 15.036 ili 39,27% su lica koja nemaju radni staž, dok se na evidenciju nezaposlenih u 2012. godini prijavilo 23.252 lica ili 60,73% od ukupnog broja novoprijavljenih, koji imaju radno iskustvo - staž.

1.8. Regionalna struktura nezaposlenosti

Najviše nezaposlenih na dan 31. decembar 2012. godine bilo je na području Biroa rada Podgorica (sa kancelarijama u Kolašinu, Danilovgradu i Cetinju) – 10.332 lica ili 33,08% od ukupnog broja (31.12.2011. godine – 10.203 ili 33,43%), a najmanje na području Biroa rada Pljevlja (sa kancelarijom u Žabljaku) – 2.870 lica ili 9,19% od ukupnog broja nezaposlenih lica u Crnoj Gori (31.12.2011. godine - 2.830 ili 9,27%).

**Teritorijalni raspored nezaposlenih
– po biroima rada –**

U narednom pregledu prikazane su promjene broja nezaposlenih u 2012. godini, posmatrano po biroima rada sa kancelarijama, sa prikazom razlike na početku i na kraju perioda, kao i relativna promjena (povećanje ili smanjenje pojave, u %).

Promjene broja nezaposlenih u periodu I – XII 2012. godine
– po biroima rada i kancelarijama –

Biro rada – kancelarija	31.12.2011.	%	31.12.2012.	%	Odnosi kolona 4 i 2	
					Nom. razlika	Indeks
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Bar	1.453	4,76	1.436	4,60	-17	98,83
Budva	705	2,31	734	2,35	29	104,11
Ulcinj	821	2,69	844	2,70	23	102,80
Biro rada Bar	2.979	9,76	3.014	9,65	35	101,17
Andrijevića	360	1,18	409	1,31	49	113,61
Berane	1.759	5,76	1.896	55,08	137	107,79
Plav	291	0,95	356	1,14	65	122,34
Rožaje	1.032	3,38	1217	3,90	185	117,93
Biro rada Berane	3.442	11,28	3.878	12,42	436	112,67
Bijelo Polje	3.982	13,05	3.834	12,28	-148	96,28
Mojkovac	671	2,20	618	1,98	-53	92,10
Biro rada Bijelo Polje	4.653	15,25	4.452	14,25	-201	95,68
Nikšić	3.275	10,73	3.390	10,85	115	103,51
Šavnik	107	0,35	91	0,29	-16	85,05
Plužine	155	0,51	98	0,31	-57	63,23
Biro rada Nikšić	4.304	14,10	3.579	11,46	-725	83,16
Žabljak	272	0,89	257	0,82	-15	94,49
Pljevlja	2.558	8,38	2.613	8,37	55	102,15
Biro rada Pljevlja	2.830	9,27	2.870	9,19	40	101,41
Danilovgrad	785	2,57	826	2,64	41	105,22
Kolašin	646	2,12	666	2,13	20	103,10
Podgorica	7.296	23,90	7.321	23,44	25	100,34
Cetinje	1.476	4,84	1.519	4,86	43	102,91
Biro rada Podgorica	10.203	33,43	10.332	33,08	129	101,26
Kotor	958	3,14	1.022	3,27	64	106,68
Tivat	798	2,61	807	2,58	9	101,13
Herceg Novi	1.121	3,67	1.278	4,09	157	114,01
Biro rada Herceg Novi	2.877	9,43	3.107	9,95	230	107,99
Ukupno	30.521	100,00	31.232	100,00	711	102,33

1.9. Oglašavanje slobodnih radnih mjesta

U 2012. godini oglašeno je 45.323 slobodnih radnih mjesta na osnovu 24.592 prijave o slobodnim radnim mjestima, što je za 365 ili 0,81% više nego u 2011. godini (44.958).

Od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta, 3.864 ili 8,53 je radni odnos na neodređeno vrijeme, 26.999 ili 59,57% je radni odnos na određeno vrijeme, 2.240 ili 4,94% su pripravnici i 12.220 ili 26,96% su ostale vrste radnog odnosa (pripravnik – volonter, dopunski rad, privremeni i povremeni poslovi, sezonski poslovi, privremeno radno angažovanje, zapošljavanja invalida).

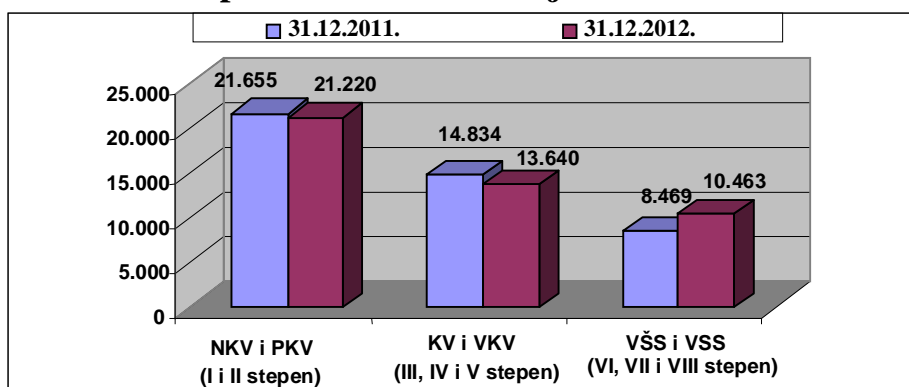
Posmatrano prema vrsti radnog mjesta, 19.952 ili 44,02% su novootvorena radna mjesta, a 25.371 ili 55,98% su upražnjena radna mjesta.

Od ukupno oglašanih slobodnih radnih mjesta, 43.083 ili 95,06% su potrebe za radnicima, a 2.240 ili 4,94% su iskazane potrebe za pripravnicima.

Oglašena slobodna radna mjesta – prema kvalifikacionoj strukturi –

Rb	Stepen stručne spreme	31.12.2011.		31.12.2012.		Odnosi kolona 5 i 3	
		Ukupno	%	Ukupno	%	Nom. razlika	Indeks
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
1.	NKV i PKV (I i II stepen)	21.655	48,17	21.220	46,82	-435	97,99
2.	KV i VKV (III, IV i V stepen)	14.834	33,00	13.640	30,10	-1.194	91,95
3.	VŠS i VSS (VI, VII i VIII stepen)	8.469	18,84	10.463	23,09	1.994	123,54
4.	Ukupno	44.958	100,00	45.323	100,00	365	100,81

Oglašena slobodna radna mjesta – prema kvalifikacionoj strukturi –

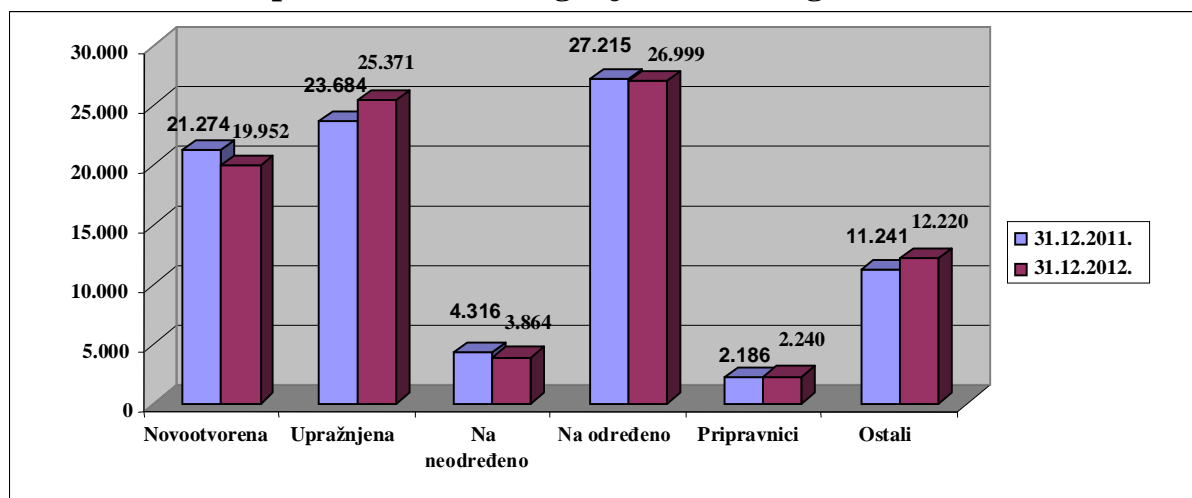
Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta odnosi se na I stepen stručne spreme - 18.448 ili 40,70% od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta, zatim na VII-1 stepen – 9.556 ili 21,08% i IV stepen – 8.925 ili 19,69%.

Najviše slobodnih radnih mjesta oglašeno je u Podgorici – 13.928 ili 30,73% od ukupnog broja, zatim u Budvi – 10.477 ili 23,12% i Herceg Novom - 4.322 ili 9,54%.

Oglašena slobodna radna mjesta
– prema vrsti radnog mjesta, radnog odnosa i stručnoj spremi –

Rb	Stepen stručne spreme	Ukupno	Vrsta radnog mjesta		Vrsta radnog odnosa			
			Novootvorena	Upražnjena	Na neodređeno	Na određeno	Pripravnici	Ostali
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	I	18.448	10.234	8.214	1.781	9.056	5	7.606
2.	II	2.772	1.469	1.303	233	1.362	0	1.177
3.	III	4.496	1.923	2.573	310	2.831	8	1.347
4.	IV	8.925	2.944	5.981	719	6.263	107	1.836
5.	V	219	87	132	6	137	2	74
6.	VI-1	607	136	471	37	480	38	52
7.	VI-2	5	0	5	0	5	0	0
8.	VII-1	9.556	3.048	6.508	728	6.676	2.066	86
9.	VII-2	210	76	134	24	130	14	42
10.	VIII	85	35	50	26	59	0	0
11.	Ukupno	45.323	19.952	25.371	3.864	26.999	2.240	12.220

Oglašena slobodna radna mjesta
– prema vrsti radnog mjesta i radnog odnosa –

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta je u turizmu i ugostiteljstvu (9.393 ili 20,72%), trgovini, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo (6.875 ili 15,17%) i obrazovanju (4.892 ili 10,79%).

1.10. Zapošljavanje i zaposlenost

Prema informacijama dobijenim od strane poslodavaca putem obrasca E3, u 2012. godini je posredstvom Zavoda za zapošljavanje zaposleno 20.909 lica, što je za 1.438 ili 6,43% lica više u odnosu na 2011. godinu (22.347lica).

Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim stepenom obrazovanja - 5.558 ili 26,58% od ukupnog broja, sa VII-1 stepenom 4.802 ili 22,97%, dok je najmanje evidentirano zapošljavanja lica sa VI-2 stepenom obrazovanja – 5 ili 0,024%.

Najviše lica se zaposlilo u Podgorici – 8.070 ili 38,60% od ukupnog broja. U opštini Herceg Novi je zaposleno 3.176 lica ili 15,90%, dok je u Budvi u 2012. godini zaposleno 1.789 ili 8,56%. Najmanje zapošljavanja je bilo u opštinama: Plužine – 13 lica ili 0,006%, Šavniku po 29 lica ili 0,1%, dok u Andrijevici 41 ili 0,2 lica.

Prema podacima Zavoda za statistiku Crne Gore – MONSTAT-a, u Crnoj Gori je prosječan broj zaposlenih za prvih jedanaest mjeseci 2012. godine iznosio 166.444, što je za 3.304 ili 2,03% više u odnosu na isti period u 2011. godini (163.140).

Broj zaposlenih je povećan kod 16 od 19 sektora djelatnosti (naredni pregled). Porast broja zaposlenih se kretao od 0,06%, u oblasti ostale uslužne djelatnosti, do 7,26 %, u oblasti obrazovanja, što je i najveći porast u apsolutnom iznosu (884). Smanjenje broja zaposlenih se kretalo od 0,12%, u oblasti trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala, do 11,71% u oblasti prerađivačke industrije, što je i najveće smanjenje u apsolutnom iznosu (1.426).

Zaposleni
– po sektorima djelatnosti –

Sektori	Period		Razlika kolona 3 i 2	
	Ø I-XI 2011.	Ø I-XI 2012.	Nom. razlika	Indeks
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
A. Poljoprivreda, lov i šumarstvo	2.303	2.496	193	108,38
B. Rudarstvo	1.977	1.893	-84	95,75
C. Prerađivačka industrija	14.452	13.026	-1.426	90,13
D. Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	2.810	3.083	273	109,72
E. Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	4.602	4.619	17	100,37
F. Građevinarstvo	8.033	8.376	343	104,27
G. Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	37.795	37.780	-15	99,96
H. Saobraćaj i skladištenje	9.202	9.358	156	101,70
I. Usluge smještaja i ishrane	12.538	13.289	751	105,99
J. Informisanje i komunikacije	4.711	4.828	117	102,48
K. Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	4.176	4.315	139	103,33
L. Poslovanje nekretninama	1.269	1.342	73	105,75
M. Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	6.342	6.906	564	108,89
N. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.354	3.680	326	109,72
O. Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	19.171	19.815	644	103,36
P. Obrazovanje	12.179	13.063	884	107,26
Q. Zdravstvena i socijalna zaštita	10.560	10.851	291	102,76
R. Umjetnost, zabava i rekreacija	4.213	4.269	56	101,33
S. Ostale uslužne djelatnosti	3.453	3.455	2	100,06
Ukupno	163.140	166.444	3.304	102,03

Broj zaposlenih povećan je u 13 opština, a najviše u Podgorici (u apsolutnom smislu za 3.458 lica ili 2,12%, naredni pregled), dok je u Nikšiću zabilježeno najveće smanjenje broja zaposlenih, u apsolutnom smislu - 1.123 lica ili 0,69%.

Zaposleni po opštinama

Rb	Opština	Period		Odnos kolone 4 i 3	
		Ø I-XI 2011.	Ø I-XI 2012.	Nom. razlika	Indeks
1	2	3	4	5	6
1.	Andrijevića	451	469	18	103,99
2.	Bar	10.980	10.999	19	100,17
3.	Berane	4.903	4.787	-116	97,63
4.	Bijelo Polje	6.943	6.881	-62	99,11
5.	Budva	11.183	11.678	495	104,43
6.	Danilovgrad	3.250	3.376	126	103,88
7.	Žabljak	6	6	0	100,00
8.	Kolašin	1.385	1.377	-8	99,42
9.	Kotor	6.391	6.478	87	101,36
10.	Mojkovac	1.326	1.308	-18	98,64
11.	Nikšić	16.052	14.929	-1.123	93,00
12.	Plav	1.098	1.162	64	105,83
13.	Plužine	668	624	-44	93,41
14.	Prijevlja	5.701	5.785	84	101,47
15.	Podgorica	68.100	71.558	3.458	105,08
16.	Rožaje	2.665	2.669	4	100,15
17.	Tivat	3.284	3.451	167	105,09
18.	Ulcinj	4.131	4.279	148	103,58
19.	Herceg Novi	10.703	10.648	-55	99,49
20.	Cetinje	3.707	3.756	49	101,32
21.	Šavnik	213	224	11	105,16
22.	Ukupno	163.140	166.444	3.304	102,03

U narednom pregledu dati su podaci o zapošljavanju, po stepenima stručne spreme, vrsti radnog mjesta i vrsti radnog odnosa.

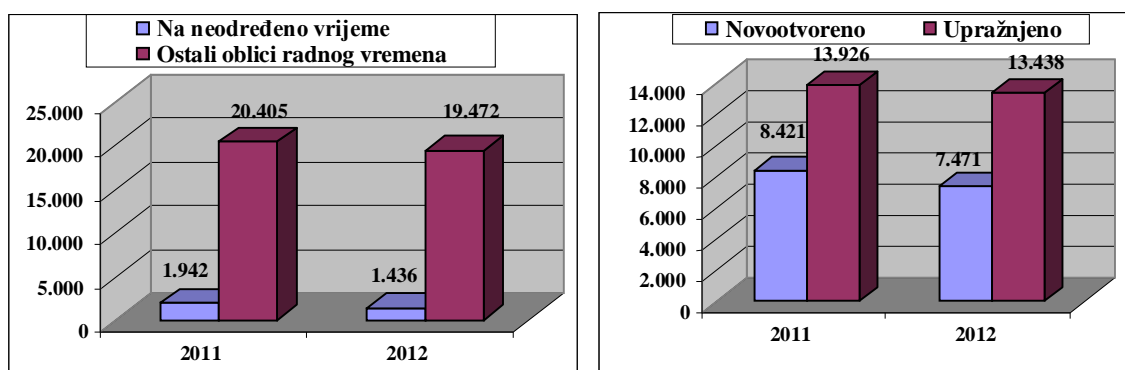
Od ukupnog broja zapošljavanja, 7.471 ili 35,73% se odnosi na novootvorena radna mjesta, dok su 13.438 ili 64,27% upražnjena. Na neodređeno radno vrijeme je zaposleno 1.436 lica ili 6,87% dok se preostali broj (19.472 ili 93,13%) odnosi na ostale vrste zapošljavanje.

Zapošljavanje
– po stepenima stručne spreme, vrsti radnog mjesta i radnog odnosa –

Rb	Stepen stručne spreme	Ukupno	Novootvoreno	Upražnjeno	Neodređeno	Ostalo
	<i>1</i>					
1.	I	5.157	1.993	3.164	411	4.746
2.	II	1.435	851	584	113	1.322
3.	III	3.195	1.158	2.037	172	3.023
4.	IV	5.558	1.411	4.147	354	5.204
5.	V	61	19	42	4	57
6.	VI ₁	562	138	424	39	522
7.	VI ₂	5	3	2	0	5
8.	VII ₁	4.802	1.842	2.960	323	4.479
9.	VII ₂	118	46	72	11	107
10.	VIII	16	10	6	9	7
11.	Ukupno	20.909	7.471	13.438	1.436	19.472

Na narednim graficima mogu se uočiti razlike u zapošljavanju u 2011. i 2012. godini, prema vrsti radnog mjesta i vrsti radnog odnosa.

Zapošljavanje
– prema vrsti radnog mjesta i vrsti radnog odnosa –

Najviše zapošljavanja je bilo na poslovima u trgovini na veliko i malo, opravljanju motornih vozila i predmeta za domaćinstvo – 3.561 ili 17,03% od ukupnog broja i ugostiteljstvu i turizmu – 3.023 ili 14,46%. U privatnim domaćinstvima zaposlilo se najmanje lica u 2012. godini – 43 (0,21%), zatim u ribarstvu – 155 (0,74%), dok u eksteritorijalnim organizacijama i tijelima nije bilo zapošljavanja.

U tabeli na sljedećoj strani dati su podaci koji prikazuju kretanje zapošljavanja u 2011. i 2012. godini, po djelatnostima.

Zapošljavanje
– po djelatnostima –

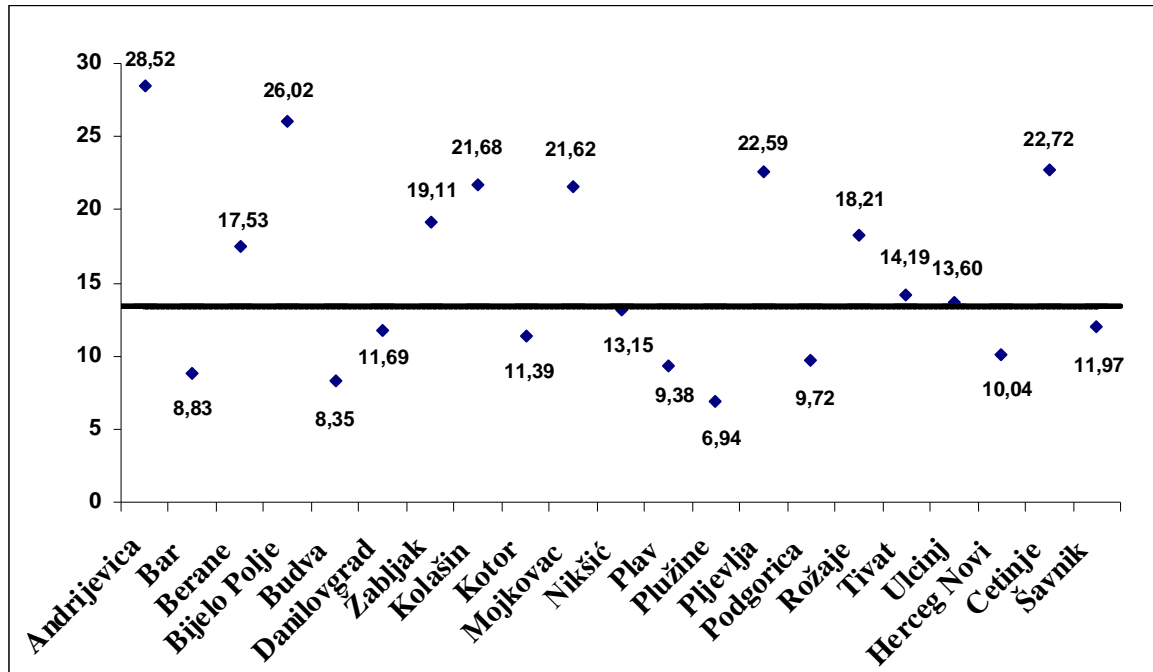
Rb	Djelatnost	31.12.2011.		31.12.2012.		Odnosi kolona 4 i 2	
		Broj zaposlenih	%	Broj zaposlenih	%	Nom. razlika	Indeks
		<i>I</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1.	A. Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1.320	5,91	1.673	8,00	353	126,74
2.	B. Ribarstvo	9	0,04	155	0,74	146	1,722,22
3.	D. Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom	171	0,77	273	1,31	102	159,65
4.	Đ. Građevinarstvo	1.592	7,12	2.108	10,08	516	132,41
5.	E. Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motoc. i predmeta za domać.	5.063	22,66	3.561	17,03	-1.502	70,33
6.	G. Prerađivačka industrija	1.628	7,29	1.183	5,66	-445	72,67
7.	I. Finansijsko poslovanje	690	3,09	631	3,02	-59	91,45
8.	J. Aktivnosti u vezi sa nekretnin., iznajmljivanje i poslov. aktivn.	1.257	5,62	1.084	5,18	-173	86,24
9.	K. Državna uprava i odbrana;obavezno socijalno osiguranje	752	3,37	1.064	5,09	312	141,49
10.	L. Obrazovanje	1.872	8,38	1.757	8,40	-115	93,86
11.	LJ. Zdravstveni i socijalni rad	662	2,96	711	3,40	49	107,40
12.	M. Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti	2.135	9,55	2.005	9,59	-130	93,91
13.	N. Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	0	-	43	0,21	43	-
14.	NJ. Eksteritorijalne organizacije i tijela	0	-	0	-	0	-
15.	V. Vađenje rude i kamena	698	3,12	233	1,11	-465	33,38
16.	Z. Saobraćaj, skladištenje i veze	1.409	6,31	1.405	6,72	-4	99,72
17.	Ž. Hoteli i restorani	3.043	13,62	3.023	14,46	-20	99,34
18.	Ukupno	22.347	100,00	20.909	100,00	-1.438	93,57

PRILOZI

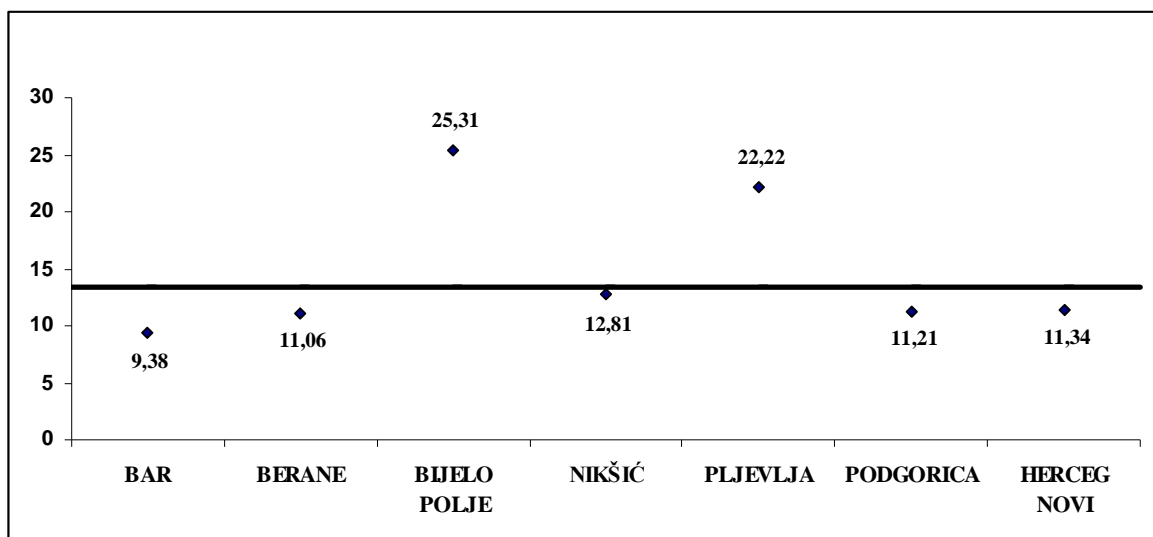
Stopa nezaposlenosti
– po biroima rada i opštinama –

RB	BIRO RADA	OPŠTINA	STOPA
1.	BAR	Bar	8,83
		Budva	8,35
		Ulcinj	13,60
		Prosječna stopa	9,38
2.	BERANE	Andrijevica	28,52
		Berane	17,53
		Plav	9,38
		Rožaje	18,21
		Prosječna stopa	11,06
3.	BIJELO POLJE	Bijelo Polje	26,02
		Mojkovac	21,62
		Prosječna stopa	25,31
4.	NIKŠIĆ	Nikšić	13,15
		Plužine	6,94
		Šavnik	11,97
		Prosječna stopa	12,81
5.	PLJEVLJA	Žabljak	19,11
		Pljevlja	22,59
		Prosječna stopa	22,22
6.	PODGORICA	Danilovgrad	11,69
		Kolašin	21,68
		Podgorica	9,72
		Cetinje	22,72
		Prosječna stopa	11,21
7.	HERCEG NOVI	Kotor	11,39
		Tivat	14,19
		Herceg Novi	10,04
		Prosječna stopa	11,34
8.	CRNA GORA	Prosječna stopa	13,46

**Prikaz kretanja stope nezaposlenosti po opštinama
– stanje na dan 31.12.2012. godine –**

**Prikaz kretanja stope nezaposlenosti po biroima rada
– stanje na dan 31.12.2012. godine –**

Nezaposleni
– po opštinama i polu –

Rb	Opština	31.12.2011. godine		31.12.2012. godine		Odnosi kolona 4 i 2	
		Σ	Žene	Σ	Žene	Nom. razlika	Indeks
		1	2	3	4	5	6
1.	Andrijevica	360	148	409	156	49	113,61
2.	Bar	1.453	788	1.436	808	-17	98,83
3.	Berane	1.759	769	1.896	791	137	107,79
4.	Bijelo Polje	3.982	1.771	3.834	1.676	-148	96,28
5.	Budva	705	377	734	403	29	104,11
6.	Danilovgrad	785	368	826	412	41	105,22
7.	Žabljak	272	130	257	124	-15	94,49
8.	Kolašin	646	232	666	239	20	103,10
9.	Kotor	958	487	1.022	511	64	106,68
10.	Mojkovac	671	276	618	267	-53	92,10
11.	Nikšić	3.275	1.686	3.390	1.781	115	103,51
12.	Plav	291	85	356	113	65	122,34
13.	Plužine	155	77	98	54	-57	63,23
14.	Pljevlja	2.558	1.125	2.613	1.138	55	102,15
15.	Podgorica	7.296	3.606	7.321	3.673	25	100,34
16.	Rožaje	1.032	371	1.217	489	185	117,93
17.	Tivat	798	351	807	365	9	101,13
18.	Ulcinj	821	352	844	375	23	102,80
19.	Herceg Novi	1.121	548	1.278	644	157	114,01
20.	Cetinje	1.476	730	1.519	761	43	102,91
21.	Šavnik	107	40	91	32	-16	85,05
22.	Ukupno	30.521	14.317	31.232	14.812	711	102,33

Nezaposleni
– prema dužini traženja posla i stepenima stručne spreme –

DUŽINA TRAŽENJA POSILA	STEPEN STRUČNE SPREME										UKUPNO	
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	Σ	Žene
Do 6 mjeseci	1.078	193	1.607	2.907	39	263	3	3.514	73	4	9.681	5.113
Preko 6 do 9 mjeseci	236	45	399	677	8	61	0	546	10	1	1.983	961
Preko 9 do 12 mjeseci	241	42	406	652	17	76	1	456	13	1	1.905	895
Preko 1 do 3 godine	1.119	241	1.872	2.632	99	261	0	1.564	48	4	7.840	3.759
Preko 3 do 5 godina	969	194	1.153	1.250	57	157	0	335	6	1	4.122	1.916
Preko 5 do 8 godina	665	173	1.028	810	103	110	0	122	2	1	3.014	1.093
Preko 8 godina	639	365	859	683	25	65	0	51	0	0	2.687	1.075
UKUPNO	4.947	1253	7.324	9.611	348	993	4	6.588	152	12	31.232	14.812
Ukupno žene	1.808	609	2.625	5.207	26	472	1	3.970	88	6		

Nezaposleni
– po opštinama i stepenima stručne spreme –

OPŠTINA	UKUPNO	ŽENE	STEPEN STRUČNE SPREME									
			I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Andrijevića	409	156	94	8	112	150	1	6	0	38	0	0
Bar	1.436	808	244	53	304	379	14	61	0	373	7	0
Berane	1.896	791	402	49	409	680	3	52	1	298	2	0
Bijelo Polje	3.834	1.676	727	162	1.102	1.265	34	100	1	439	5	0
Budva	734	403	101	25	163	237	13	34	0	155	5	1
Danilovgrad	826	412	131	35	226	284	14	12	0	123	1	0
Žabljak	257	124	25	0	57	132	2	6	0	35	0	0
Kolašin	666	239	161	15	199	195	2	14	0	79	1	0
Kotor	1.022	511	73	67	260	286	9	101	0	219	7	0
Mojkovac	618	267	101	27	233	182	2	16	0	57	0	0
Nikšić	3.390	1.781	256	100	720	1.082	9	116	0	1.064	40	3
Plav	356	113	76	3	60	105	6	17	0	89	0	0
Plužine	98	54	7	1	35	36	2	1	0	15	0	1
Pljevlja	2.613	1.138	472	110	728	906	24	70	0	292	10	1
Podgorica	7.321	3.673	960	272	1.360	2.188	104	167	2	2.225	39	4
Rožaje	1.217	489	275	25	277	313	5	58	0	260	4	0
Tivat	807	365	90	44	218	203	51	40	0	158	3	0
Ulcinj	844	375	189	44	208	181	9	21	0	184	7	1
Herceg Novi	1.278	644	78	151	345	305	31	65	0	287	15	1
Cetinje	1.519	761	475	59	283	462	13	36	0	185	6	0
Šavnik	91	32	10	3	25	40	0	0	0	13	0	0
UKUPNO	31.232	14.812	4.947	1.253	7.324	9.611	348	993	4	6.588	152	12

Nezaposleni
– prema godinama starosti –

GODINE ŽIVOTA	STEPEN STRUČNE SPREME										UKUPNO	
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	Σ	Žene
Do 18 godina	31	2	20	0	0	0	0	0	0	0	53	28
Preko 18 do 25	416	47	1.019	2.588	17	13	0	1.985	17	2	6.104	3.039
Preko 25 do 30	312	74	708	1.058	10	137	2	2.598	77	0	4.976	2.555
Preko 30 do 40	673	229	1.279	1.608	20	299	1	1.283	38	3	5.433	2.881
Preko 40 do 50	975	343	1.359	1.794	42	186	1	332	10	1	5.043	2.660
Preko 50 godina	2.542	554	2.928	2.593	260	363	1	422	9	4	9.676	3.648
UKUPNO	4.918	1.247	7.293	9.641	349	998	5	6.620	151	10	31.232	14.811
Ukupno žene	1.807	608	2.611	5.198	26	479	2	3.986	88	6		

Nezaposleni
– prema dužini radnog staža i stepenima stručne spreme –

RADNI STAŽ	STEPEN STRUČNE SPREME										UKUPNO	
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	Σ	Žene
Bez staža	851	258	1.253	2.555	24	144	0	3.112	58	2	8.257	3.585
Do 1 godine	438	95	659	1.221	6	93	1	982	22	0	3.517	1.661
Preko 1 do 2	250	57	382	592	4	94	1	922	27	0	2.329	1.226
Preko 2 do 3	136	41	270	439	0	43	0	375	15	0	1.319	749
Preko 3 do 5	193	66	486	650	9	83	0	361	13	0	1.861	1.008
Preko 5 do 10	304	118	710	885	11	148	0	328	4	5	2.513	1.253
Preko 10 do 20	638	181	834	1.037	21	124	0	203	6	3	3.047	1.561
Preko 20 do 30	1.681	354	2.053	1.793	150	205	2	220	5	2	6.465	2.807
Preko 30	456	83	677	439	123	59	0	85	2	0	1.924	467
Sa stažom	4.096	995	6.071	7.056	324	849	4	3.476	94	10	22.975	10.732
UKUPNO	4.947	1.253	7.324	9.611	348	993	4	6.588	152	12	31.232	14.812
Ukupno žene	1.808	609	2.625	5.207	26	472	1	3.970	88	6		

Novoprijavljeni
– prema prijavi za zaposlenje, radnom stažu i stepenima stručne spreme –

OPIS	Ukupno	Žene	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Prvi put, bez radnog staža	8.400	4.175	2.209	21	742	2.728	18	51	1	2.592	34	4
Prvi put, imaju radni staž	2.888	1.283	570	56	534	955	20	94	0	646	12	1
Nije prvi put, bez radnog staža	6.145	3.292	1.928	109	1.143	1.705	14	109	2	1.105	29	1
Nije prvi put, imaju radni staž	20.855	10.935	3.143	649	5.027	7.107	100	764	9	3.948	103	5
Ukupno	38.288	19.498	7.850	835	7.446	12.495	152	1.018	12	8.291	178	11

Novoprijavljeni
– po opštinama i stepenima stručne spreme –

Opština	Ukupno	žena	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Andrijeвица	292	117	62	3	72	113	0	2	0	40	0	0
Bar	2.449	1.353	559	56	415	718	20	80	2	591	12	0
Berane	2.107	935	415	18	371	852		48	1	394	7	1
Bijelo Polje	2.798	1.284	601	53	689	919	5	62	0	447	7	0
Budva	970	552	177	17	171	355	0	35	1	200	8	1
Danilovgrad	1.388	705	239	31	339	529	2	22	0	213	3	0
Žabljak	142	60	19	0	19	56	2	2	0	45	0	0
Kolašin	433	188	94	8	99	144	4	10	0	77	1	0
Kotor	1.171	632	83	35	253	446	16	78	1	266	6	0
Mojkovac	476	253	59	9	144	173	0	14	0	76	1	0
Nikšić	4.102	2.090	644	81	787	1.327	0	107	1	1.109	31	4
Plav	450	231	120	1	74	147	38	13	0	89	1	0
Plužine	142	74	20	1	52	47	5	0	0	19	0	1
Pljevlja	1.886	827	337	51	477	637	2	52	2	309	10	0
Podgorica	10.992	6.061	2.231	192	1.605	3.885	11	243	2	2.960	52	4
Rožaje	2.750	1.371	1.250	5	608	552	11	53	0	274	4	0
Tivat	1.157	632	144	45	280	405	0	36	2	227	5	0
Ulcinj	785	409	207	21	138	167	13	17	0	226	7	0
H. Novi	2.405	1.253	250	173	621	772	12	107	0	448	18	0
Cetinje	1.290	660	316	35	208	434	6	27	0	262	6	0
Šavnik	103	43	23	0	24	37	4	0	0	19	0	0
Ukupno	38.288	19.685	7.850	835	7.446	12.495	1.521	1.018	12	8.291	178	11

Oglašena slobodna radna mjesta
– po opštinama –

Rb	Opština	2011		2012		Nom. razlika (5-3)	Indeks (5:3)
		Broj prijava o SRM	Broj SRM	Broj prijava o SRM	Broj SRM		
	<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1.	Andrijevica	62	70	68	75	5	107,14
2.	Bar	1.775	3.298	1.894	3.344	46	101,39
3.	Berane	411	534	478	601	67	112,55
4.	Bijelo Polje	929	1.350	1.081	1.401	51	103,78
5.	Budva	3.818	8.295	3.981	10.477	2.182	126,31
6.	Danilovgrad	260	475	366	560	85	117,89
7.	Žabljak	132	197	127	183	-14	92,89
8.	Kolašin	145	181	142	177	-4	97,79
9.	Kotor	1.499	2.299	1.448	2.347	48	102,09
10.	Mojkovac	118	163	152	207	44	126,99
11.	Nikšić	1.137	2.032	1.153	1.961	-71	96,51
12.	Plav	96	117	114	146	29	124,79
13.	Plužine	61	82	54	67	-15	81,71
14.	Pljevlja	742	1.078	542	769	-309	71,34
15.	Podgorica	7.560	15.172	7.359	13.928	-1244	91,80
16.	Rožaje	203	324	320	430	106	132,72
17.	Tivat	1.073	2.035	1.199	2.070	35	101,72
18.	Ulcinj	681	1.753	740	1.523	-230	86,88
19.	Herceg Novi	2.925	4.837	2.829	4.322	-515	89,35
20.	Cetinje	490	635	498	688	53	108,35
21.	Šavnik	30	31	47	47	16	151,61
22.	UKUPNO	24.147	44.958	24.592	45.323	365	100,81

Oglašena slobodna radna mjesta
– po djelatnostima i vrsti radnog odnosa –

OPIS	UKUPNO	Novootvoreno	Upraznjeno	Neodređeno	Određeno	Pripravnik	Pripravnik volonter	Dopunski rad	Privremeni poslovi	Sezonski poslovi	Privrem.radno ang.	Invalidi
A. Poljoprivreda, lov i šumarstvo	2.007	423	1.584	13	561	13	0	0	0	1.420	0	0
B. Rudarstvo	541	170	281	16	324	11	0	0	0	100	0	0
C. Prerađivačka industrija	2.189	970	1.219	265	1.619	52	0	0	60	192	1	0
D. Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	35	26	9	4	28	3	0	0	0	0	0	0
E. Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama; kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	578	81	497	46	444	65	0	0	0	23	0	0
F. Građevinarstvo	4.728	2.931	1.797	581	3.634	36	0	2	3	467	5	0
G. Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	6.875	3.572	3.303	752	4.804	179	1	5	0	1.124	7	3
H. Saobraćaj i skladištenje	1.926	602	1.324	125	1.234	152	0	1	0	410	4	0
I. Usluge smještaja i ishrane	9.393	5.147	4.246	600	2.235	80	0	4	11	6.457	6	0
J. Informisanje i komunikacije	932	283	649	105	742	56	0	0	0	29	0	0
K. Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	906	140	766	52	768	74	0	1	0	11	0	0
L. Poslovanje nekretninama	360	290	70	114	177	7	3	0	0	59	0	0

M. Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	2.000	1.243	757	280	1.315	235	1	3	1	152	3	10
N. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.449	1.825	624	166	1.102	56	0	0	1	1.124	0	0
O. Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	1.852	410	1.442	382	1.054	372	0	0	0	37	0	0
P. Obrazovanje	4.892	847	4.045	61	4.209	591	1	0	28	0	1	0
Q. Zdravstvena i socijalna zaštita	1.074	240	834	108	682	161	0	26	4	89	4	0
R. Umjetnost.zabava i rekreacija	2.190	430	1.700	114	1.769	50	1	5	0	251	0	0
S. Ostale uslužne djelatnosti	470	311	159	73	290	32	0	0	0	74	0	0
T. Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; Djelatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe	16	11	5	7	8	1	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	45.323	19.952	25.371	3.864	26.999	2.233	7	47	108	12.019	31	13

Zapošljavanje
– po opštinama i stručnoj spremi –

Opština	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Andrijevića	41	0	0	5	12	0	6	0	18	0	0
Bar	1.466	449	49	320	392	2	37	0	214	3	0
Berane	330	23	1	7	81	0	12	0	192	11	3
Bijelo Polje	972	98	10	107	247	3	68	0	432	7	0
Budva	1.789	815	38	242	504	2	53	0	130	5	0
Danilovgrad	282	34	6	35	106	1	10	0	88	2	0
Žabljak	93	16	9	11	23	0	5	0	29	0	0
Kolašin	71	6	0	15	17	0	2	0	30	1	0
Kotor	1.022	196	46	216	300	10	43	0	208	3	0
Mojkovac	72	13	0	7	16	0	4	0	32	0	0
Nikšić	1.055	127	15	174	394	0	26	0	306	11	2
Plav	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plužine	13	1	0	4	4	0	0	0	3	1	0
Pljevlja	570	64	8	130	126	2	30	0	208	2	0
Podgorica	8.070	2.059	119	1.048	2.474	29	169	4	2.108	49	11
Rožaje	93	20	0	3	17	0	0	0	53	0	0
Tivat	864	304	77	174	199	2	16	1	90	1	0
Ulcinj	545	157	9	135	102	1	11	0	126	4	0
Herceg Novi	3.176	734	1.028	524	447	9	67	0	355	12	0
Cetinje	356	37	2	37	80	1	18	0	175	6	0
Šavnik	29	0	0	0	13	0	1	0	15	0	0
Ukupno	20.909	5.153	1.417	3.194	5.554	62	578	5	4.832	118	16

PREGLED ZA 2012. GODINU
(period 1.1 – 31.12.2012)

Rb	Opština	Broj nezaposelnih na dan 1.1.2012.	Novo-prijavljeni u periodu	Ukupno 3+4	Oglašena slobodna radna mjesta u periodu	Zaposleni u periodu	Broj nezaposlenih na dan 31.12.2012.	Indeks			
								6:5	7:4	7:5	7:6
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Andrijevica	360	292	652	75	41	409	11,50	14,04	6,29	54,67
2.	Bar	1.453	2.449	3.902	3.344	1.466	1.436	85,70	59,86	37,57	43,84
3.	Berane	1.759	2.107	3.866	601	330	1.896	15,55	15,66	8,54	54,91
4.	Bijelo Polje	3.982	2.798	6.780	1.401	972	3.834	20,66	34,74	14,34	69,38
5.	Budva	705	970	1.675	10.477	1.789	734	625,49	184,43	106,81	17,08
6.	Danilovgrad	785	1.388	2.173	560	282	826	25,77	20,32	12,98	50,36
7.	Žabljak	272	142	414	183	93	257	44,20	65,49	22,46	50,82
8.	Kolašin	646	433	1.079	177	71	666	16,40	16,40	6,58	40,11
9.	Kotor	958	1.171	2.129	2.347	1.022	1.022	110,24	87,28	48,00	43,54
10.	Mojkovac	671	476	1.147	207	72	618	18,05	15,13	6,28	34,78
11.	Nikšić	3.275	4.102	7.377	1.961	1.055	3.390	26,58	25,72	14,30	53,80
12.	Plav	291	450	741	146	0	356	19,70	0,00	0,00	0,00
13.	Plužine	155	142	297	67	13	98	22,56	9,15	4,38	19,40
14.	Pljevlja	2.558	1.886	4.444	769	570	2.613	17,30	30,22	12,83	74,12
15.	Podgorica	7.296	10.992	18.288	13.928	8.070	7.321	76,16	73,42	44,13	57,94
16.	Rožaje	1.032	2.750	3.782	430	93	1.217	11,37	3,38	2,46	21,63
17.	Tivat	798	1.157	1.955	2.070	864	807	105,88	74,68	44,19	41,74
18.	Ulcinj	821	785	1.606	1.523	545	844	94,83	69,43	33,94	35,78
19.	Herceg Novi	1.121	2.405	3.526	4.322	3.176	1.278	122,58	132,06	90,07	73,48
20.	Cetinje	1.476	1.290	2.766	688	356	1.519	24,87	27,60	12,87	51,74
21.	Šavnik	107	103	210	47	29	91	22,38	28,16	13,81	61,70
22.	Ukupno	30.521	38.288	68.809	45.323	20.909	31.232	65,87	54,61	30,39	46,13

PREGLED ZA 2011. GODINU
(period 1.1 – 31.12.2011)

Rb	Opština	Broj nezaposelnih na dan 1.1.2011.	Novo-prijavljeni u periodu	Ukupno 3+4	Oglašena slobodna radna mjesta u periodu	Zaposleni u periodu	Broj nezaposlenih na dan 31.12.2011.	Indeks			
								6:5	7:4	7:5	7:6
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Andrijevica	366	196	562	70	24	360	12,46	12,24	4,27	34,29
2.	Bar	1.406	2.642	4.048	3.298	1.600	1.453	81,47	60,56	39,53	48,51
3.	Berane	1.759	2.072	3.831	534	324	1.759	13,94	15,64	8,46	60,67
4.	Bijelo Polje	3.755	3.532	7.287	1.350	1.070	3.982	18,53	30,29	14,68	79,26
5.	Budva	641	858	1.499	8.295	1.416	705	553,37	165,03	94,46	17,07
6.	Danilovgrad	834	1.347	2.181	475	240	785	21,78	17,82	11,00	50,53
7.	Žabljak	265	141	406	197	141	272	48,52	100,00	34,73	71,57
8.	Kolašin	621	494	1.115	181	97	646	16,23	19,64	8,70	53,59
9.	Kotor	971	1.088	2.059	2.299	1.274	958	111,66	117,10	61,87	55,42
10.	Mojkovac	767	577	1.344	163	140	671	12,13	24,26	10,42	85,89
11.	Nikšić	3.997	4.436	8.433	2.032	1.295	3.275	24,10	29,19	15,36	63,73
12.	Plav	431	435	866	117	0	291	13,51	0,00	0,00	0,00
13.	Plužine	159	270	429	82	70	155	19,11	25,93	16,32	85,37
14.	Pljevlja	2.539	2.164	4.703	1.078	930	2.558	22,92	42,98	19,77	86,27
15.	Podgorica	8.088	10.825	18.913	15.172	8.259	7.296	80,22	76,30	43,67	54,44
16.	Rožaje	1.002	2.437	3.439	324	4	1.032	9,42	0,16	0,12	1,23
17.	Tivat	800	993	1.793	2.035	858	798	113,50	86,40	47,85	42,16
18.	Ulcinj	826	746	1.572	1.753	727	821	111,51	97,45	46,25	41,47
19.	Herceg Novi	1.139	2.235	3.374	4.837	3.485	1.121	143,36	155,93	103,29	72,05
20.	Cetinje	1.512	1.289	2.801	635	373	1.476	22,67	28,94	13,32	58,74
21.	Šavnik	148	144	292	31	20	107	10,62	13,89	6,85	64,52
22.	Ukupno	32.026	38.921	70.947	44.958	22.347	30.521	63,37	57,42	31,50	49,71

**Polaznici programa obrazovanja i osposobljavanja
– po biroima rada i kancelarijama –**

Rb	Biro rada / kancelarija	Programi obrazovanja i osposobljavanja	Programi osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu – poznati poslodavac	Programi obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja – tržište rada	Programi sticanja vještina – tržište rada	Programi stručnog osposobljavanja kroz volonterski rad
1	2	3 = 4+5+6+7	4	5	6	7
1.	Bar	58	6	7	31	14
2.	Budva	1	0	1	0	0
3.	Ulcinj	9	1	2	0	6
4.	Biro rada Bar	68	7	10	31	20
5.	Andrijevića	2	0	0	0	2
6.	Berane	92	0	0	29	63
7.	Plav	12	0	0	0	12
8.	Rožaje	25	6	0	0	19
9.	Biro rada Berane	131	6	0	29	96
10.	Bijelo Polje	87	15	0	54	18
11.	Mojkovac	16	2	0	10	4
12.	Biro rada Bijelo Polje	103	17	0	64	22
13.	Nikšić	102	5	7	54	36
14.	Plužine	0	0	0	0	0
15.	Šavnik	1	0	0	1	0
16.	Biro rada Nikšić	103	5	7	55	36
17.	Žabljak	0	0	0	0	0
18.	Pljevlja	34	0	18	0	16
19.	Biro rada Pljevlja	34	0	18	0	16
20.	Danilovgrad	35	0	1	32	2
21.	Kolašin	5	0	0	0	5
22.	Podgorica	174	5	21	107	41
23.	Cetinje	42	1	10	25	6
24.	Biro rada Podgorica	256	6	32	164	54
25.	Kotor	13	0	0	9	4
26.	Tivat	62	3	23	35	1
27.	Herceg Novi	49	0	5	39	5
28.	Biro rada Herceg Novi	124	3	28	83	10
29.	Ukupno	819	44	95	426	254

Učesnici javnih radova

Rb	Opština / biro rada	Učesnici javnih radova	Neka bude čisto	Asistencija u nastavi	Asistencija u kući, centru, udruženju	Njega starih lica	Ostali socio-ekonomski programi javnih radova
1	2	3 = 4+5+6+7+8	4	5	6	7	8
1.	Bar	18	5	9	0	2	2
2.	Budva	3	3	0	0	0	0
3.	Ulcinj	10	7	2	0	1	0
4.	Biro rada Bar	31	15	11	0	3	2
5.	Andrijevica	10	2	0	0	0	8
6.	Berane	41	5	4	7	5	20
7.	Plav	2	2	0	0	0	0
8.	Rožaje	11	3	4	0	4	0
9.	Biro rada Berane	64	12	8	7	9	28
10.	Bijelo Polje	83	5	26	11	10	31
11.	Mojkovac	26	3	1	8	0	14
12.	Biro rada Bijelo Polje	109	8	27	19	10	45
13.	Nikšić	62	9	40	6	3	4
14.	Plužine	2	2	0	0	0	0
15.	Šavnik	4	2	2	0	0	0
16.	Biro rada Nikšić	68	13	42	6	3	4
17.	Žabljak	13	4	1	3	0	5
18.	Pljevlja	49	5	8	5	2	29
19.	Biro rada Pljevlja	62	9	9	8	2	34
20.	Danilovgrad	27	9	3	2	5	8
21.	Kolašin	14	6	0	1	0	7
22.	Podgorica	119	10	66	11	17	15
23.	Cetinje	16	3	4	1	6	2
24.	Biro rada Podgorica	176	28	73	15	28	32
25.	Kotor	6	5	1	0	0	0
26.	Tivat	7	6	0	0	0	1
27.	Herceg Novi	20	6	0	7	2	5
28.	Biro rada Herceg Novi	33	17	1	7	2	6
29.	Ukupno	543	102	171	62	57	151

**Zapošljavanje pripravnika
– po opštinama i stručnoj spremi –**

Rb	Opština	Visoka stručna sprema			Ukupno VSS	Viša sprema	Srednja sprema	Ukupno
		»Posao za vas«	»Prosječna ocjena ≥ 8,50«	Ostali				
1.	Andrijevica	7	0	0	7	0	0	7
2.	Bar	0	0	5	5	0	0	5
3.	Berane	10	0	6	16	2	0	18
4.	Bijelo Polje	21	0	3	24	1	1	26
5.	Budva	0	0	2	2	0	0	2
6.	Danilovgrad	0	2	14	16	2	8	26
7.	Žabljak	5	0	0	5	1	0	6
8.	Kolašin	7	0	0	7	0	0	7
9.	Kotor	0	0	1	1	0	0	1
10.	Mojkovac	5	0	0	5	2	0	7
11.	Nikšić	38	1	7	46	0	0	46
12.	Plav	3	0	1	4	0	0	4
13.	Plužine	0	0	0	0	0	0	0
14.	Pljevlja	9	0	2	11	1	1	13
15.	Podgorica	0	7	150	157	3	10	170
16.	Rožaje	24	0	4	28	1	0	29
17.	Tivat	0	2	16	18	0	0	18
18.	Ulcinj	0	0	5	5	0	0	5
19.	Herceg Novi	0	2	24	26	0	0	26
20.	Cetinje	14	0	19	33	1	0	34
21.	Šavnik	4	0	0	4	0	1	5
22.	Ukupno	147	14	259	420	14	21	455

**Zapošljavanje pripravnika sa visokom stručnom spremom
– po biroima rada –**

Rb	Biro rada	Nezaposleni visokoškolci (na dan 31.12.2010)	Nezaposleni visokoškolci (na dan 31.12.2011)	Zaključeni ugovori – visoka stručna sprema (na dan 31.12.2012)	Odnosi kolona (u %)	
					5:3	5:4
1	2	3	4	5	6	7
1.	Bar	406	500	12	2,95	2,40
2.	Berane	367	490	55	14,98	11,22
3.	Bijelo Polje	367	435	29	7,90	6,66
4.	Nikšić	810	903	50	6,17	5,53
5.	Pljevlja	179	239	16	8,93	6,69
6.	Podgorica	1.675	1.885	213	12,71	11,29
7.	Herceg Novi	414	450	45	10,86	10,00
8.	Ukupno	4.218	4.902	420	9,95	8,56

**Zapošljavanje pripravnika u 2012. godini
– po biroima rada –**

Rb	Biro rada	Nezaposleni visokoškolci (na dan 31.12.2012)	Zaključeni ugovori – visoka stručna sprema (na dan 31.12.2012)	Odnos kolona 4 i 3 (u %)
1	2	3	4	5
1.	Bar	708	12	1,69
2.	Berane	686	55	8,01
3.	Bijelo Polje	498	29	5,82
4.	Nikšić	1.091	50	4,58
5.	Pljevlja	327	16	4,89
6.	Podgorica	2.611	213	8,15
7.	Herceg Novi	663	45	6,72
8.	Ukupno	6.584	420	6,37

**Zaključeni ugovori o zapošljavanju pripravnika u 2011. i 2012. godini
– po djelatnostima –**

Rb	Djelatnost	Ukupan broj zaključenih ugovora u 2011. godini	Ukupan broj zaključenih ugovora u 2012. godini	Nom. razlika	Indeks
1.	Državna uprava	14	35	21	250,00
2.	Lokalna uprava	64	39	-25	60,93
3.	Školstvo	10	2	-8	20,00
4.	Zdravstvo	42	40	-2	95,23
5.	Sudstvo	0	2	2	00,00
6.	Advokati	73	63	-10	86,30
7.	D.O.O.	293	172	-121	58,70
8.	Banke	0	0	0	00,00
9.	Akcionarska društva	80	28	-52	35,00
10.	JU i preduzeća	56	52	-4	92,85
11.	NVO sektor	22	8	-14	36,36
12.	Kultura i sport	1	2	1	200,00
13.	Notar	3	11	8	366,66
14.	Političke stranke	9	1	-8	11,11
15.	Ukupno	667	445	-212	68,21

Zaključeni ugovori o zapošljavanju pripravnika u 2011. i 2012. godini
– po opštinama –

Rb	Djelatnost	Ukupan broj zaključenih ugovora u 2011. godini	Ukupan broj zaključenih ugovora u 2012. godini	Nom. razlika	Indeks
1.	Andrijevica	1	7	6	700,00
2.	Bar	19	5	-14	26,31
3.	Berane	21	18	-3	85,71
4.	Bijelo Polje	81	26	-55	32,09
5.	Budva	7	2	-5	28,57
6.	Danilovgrad	26	26	0	100,00
7.	Žabljak	6	6	0	100,00
8.	Kolašin	11	7	-4	63,63
9.	Kotor	22	1	-21	4,54
10.	Mojkovac	14	7	-7	50,00
11.	Nikšić	75	46	-29	60,00
12.	Plav	28	4	-24	14,28
13.	Plužine	0	0	0	00,00
14.	Pljevlja	26	13	-13	50,00
15.	Podgorica	195	170	-25	87,17
16.	Rožaje	27	29	2	107,40
17.	Tivat	18	18	0	100,00
18.	Ulcinj	9	5	-4	55,55
19.	Herceg Novi	39	26	-13	66,66
20.	Cetinje	41	34	-7	82,92
21.	Šavnik	1	5	4	500,00
22.	Ukupno	667	455	-212	68,21

Dozvole za zapošljavanje i rad stranaca
– uporedni podaci za 2011. i 2012. godinu, po opštinama i biroima rada –

Rb	Opština / biro rada	2011.	%	2012.	%	Odnosi kolona 4 i 2	
						Nom. razlika	Indeks
						6	7
1.	Bar	1.973	10,13	2.198	10,61	225	111,40
2.	Budva	5.551	28,51	5.804	28,02	253	104,56
3.	Ulcinj	570	2,93	505	2,44	-65	88,60
4.	Biro rada Bar	8.094	41,57	8.507	41,07	413	105,10
5.	Andrijevica	4	0,02	6	0,03	2	150,00
6.	Berane	89	0,46	92	0,44	3	103,37
7.	Plav	117	0,60	61	0,29	-56	52,14
8.	Rožaje	107	0,55	78	0,38	-29	72,90
9.	Biro rada Berane	317	1,63	237	1,14	-80	74,76
10.	Bijelo Polje	182	0,93	165	0,80	-17	90,66
11.	Mojkovac	3	0,02	0	0,00	-3	0,00
12.	Biro rada Bijelo Polje	185	0,95	165	0,80	-20	89,19
13.	Nikšić	546	2,80	579	2,80	33	106,04
14.	Plužine	6	0,03	0	0,00	-6	0,00
15.	Šavnik	0	0,00	0	0,00	0	-
16.	Biro rada Nikšić	552	2,84	579	2,80	27	104,89
17.	Žabljak	8	0,04	7	0,03	-1	87,50
18.	Pljevlja	58	0,30	84	0,41	26	144,83
19.	Biro rada Pljevlja	66	0,34	91	0,44	25	137,88
20.	Danilovgrad	135	0,69	207	1,00	72	153,33
21.	Kolašin	30	0,15	43	0,21	13	143,33
22.	Podgorica	4.874	25,03	5.467	26,40	593	112,17
23.	Cetinje	112	0,58	183	0,88	71	163,39
24.	Biro rada Podgorica	5.151	26,46	5.900	28,49	749	114,54
25.	Kotor	1.032	5,30	1.104	5,33	72	106,98
26.	Tivat	898	4,61	1.366	6,60	468	152,12
27.	Herceg Novi	2.247	11,54	2.763	13,34	516	122,96
28.	Biro rada Herceg Novi	4.177	21,45	5.233	25,27	1.056	125,28
29.	Sektor za pravne poslove	927	4,76	0	0,00	-927	0,00
30.	Crna Gora (ukupno)	19.469	100,00	20.712	100,00	1.243	106,38

**Pregled izdatih radnih dozvola u 2012. godini
– po djelatnostima –**

Rb	Djelatnost	Broj dozvola
1.	A. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.344
2.	B. Rudarstvo	69
3.	C. Prerađivačka industrija	925
4.	D. Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	52
5.	E. Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	120
6.	F. Građevinarstvo	4.386
7.	G. Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	3.116
8.	H. Saobraćaj i skladištenje	530
9.	I. Usluge smještaja i ishrane	4.212
10.	J. Informisanje i komunikacije	318
11.	K. Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	120
12.	L. Poslovanje nekretninama	679
13.	M. Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	1.735
14.	N. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	900
15.	O. Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	45
16.	P. Obrazovanje	108
17.	Q. Zdravstvena i socijalna zaštita	203
18.	R. Umjetnost, zabava i rekreacija	476
19.	S. Ostale uslužne djelatnosti	277
20.	T. Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; Djelatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe	24
21.	U. Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	2
22.	Ukupno po djelatnostima (1 - 21)	19.641
23.	Lične radne dozvole	1.071
24.	UKUPNO SVE DOZVOLE (22 + 23)	20.712

**Pregled izdatih dozvola za rad i zapošljavanje stranaca
- prema vrsti radne dozvole i opštinama -**

VRSTA RADNE DOZVOLE	OPŠTINA																				UKUPNO	
	Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac	Niškić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Cetinje		Šavnik
Dozvola za rad za kretanje lica unutar stranog privrednog društva	0	18	0	0	51	0	1	0	1	0	1	0	0	0	64	0	29	0	1	0	0	166
Dozvola za rad za prekogranične usluge	0	1	0	4	68	18	0	3	17	0	89	0	0	0	382	3	41	0	8	0	0	634
Dozvola za sezonski rad	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Dozvola za sezonsko zapošljavanje	0	402	8	6	2.345	21	0	0	143	0	89	17	0	7	1.605	0	177	168	512	11	0	5.511
Dozvola za zapošljavanje	2	1.584	57	135	3.264	141	6	38	926	0	363	40	0	70	2.931	74	1.092	311	2.129	169	0	13.332
Licna radna dozvola lica kojem je odobrena dodatna zaštita	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Licna radna dozvola raseljenog lica	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	11
Licna radna dozvola stranca sa stalnim nastanjenjem	4	187	27	20	76	27	0	2	17	0	37	4	0	1	483	1	27	26	113	3	0	1.055
UKUPNO	6	2.198	92	165	5.804	207	7	43	1.104	0	579	61	0	84	5.467	78	1.366	505	2.763	183	0	20.712

**Pregled odobrenih kredita
– po djelatnostima –**

Rb	Djelatnost	Broj kredita	Broj radnika	Sredstva (Eur)
1.	Industrija i rudarstvo	5	7	35.000
2.	Poljoprivreda i ribarstvo	33	33	165.000
3.	Šumarstvo	0	0	0
4.	Građevinarstvo	3	6	30.000
5.	Saobraćaj i veze	2	4	20.000
6.	Trgovina	13	14	70.000
7.	Ugostiteljstvo i turizam	4	5	25.000
8.	Zanatstvo i lične usluge	16	19	95.000
9.	Finans.tehn.i posl. usluge	4	6	30.000
10.	Obrazovanje, nauka, kultura i inform.	3	5	25.000
11.	Zdravstvena i socijalna zaštita	1	2	10.000
12.	Ukupno	84	101	505.000

**Pregled odobrenih kredita
– prema statusu korisnika sredstava –**

Rb	Korisnik sredstava	Broj kredita	Broj radnika	Sredstva (Eur)
1.	Nezaposleni (ukupno)	62	64	320.000
	Nezaposleni (žene)	30	31	155.000
2.	Preduzetnici	2	2	10.000
3.	Pravna lica	20	35	175.000
4.	Ukupno	84	101	505.000

Pregled odobrenih kredita
– po opštinama –

Rb	Opština	Broj kredita	Broj radnika	Sredstva (Eur)
1.	Andrijevića	1	1	5.000
2.	Berane	5	6	30.000
3.	Bijelo Polje	15	17	85.000
4.	Žabljak	3	3	15.000
5.	Kolašin	3	3	15.000
6.	Mojkovac	5	5	25.000
7.	Nikšić	15	18	90.000
8.	Plav	1	1	5.000
9.	Plužine	0	0	0
10.	Pļjevļa	6	8	40.000
11.	Rožaje	2	4	20.000
12.	Cetinje	3	3	15.000
13.	Šavnik	2	2	10.000
14.	Posao za vas (1 do 13)	61	71	355.000
15.	Bar	5	6	30.000
16.	Budva	0	0	0
17.	Danilovgrad	0	0	0
18.	Kotor	3	3	15.000
19.	Podgorica	11	16	80.000
20.	Tivat	0	0	0
21.	Ulcinj	2	3	15.000
22.	Herceg Novi	2	2	10.000
23.	Ostale opštine (15 do 22)	23	30	150.000
24.	Ukupno (14 + 23):	84	101	505.000

Pregled isfinansiranih kredita
– prema statusu korisnika sredstava –

Rb	Korisnik sredstava	Broj kredita	Broj radnika	Sredstva (Eur)
1.	Nezaposleni (ukupno)	58	62	310.000
	Nezaposleni (žene)	30	31	155.000
2.	Preduzetnici	2	2	10.000
3.	Pravna lica	20	36	180.000
4.	Ukupno	80	100	500.000

**Pregled isfinansiranih kredita
– po opštinama –**

Rb	Opština	Broj kredita	Broj radnika	Sredstva (Eur)
1.	Andrijevica	1	1	5.000
2.	Berane	4	6	30.000
3.	Bijelo Polje	12	14	70.000
4.	Žabljak	3	3	15.000
5.	Kolašin	3	3	15.000
6.	Mojkovac	5	5	25.000
7.	Nikšić	15	18	90.000
8.	Plav	1	1	5.000
9.	Plužine	0	0	0
10.	Pljevlja	5	7	35.000
11.	Rožaje	0	0	0
12.	Cetinje	5	6	30.000
13.	Šavnik	1	1	5.000
14.	Posao za vas (1 do 13)	55	65	325.000
15.	Bar	4	4	20.000
16.	Budva	0	0	0
17.	Danilovgrad	0	0	0
18.	Kotor	2	2	10.000
19.	Podgorica	15	25	125.000
20.	Tivat	1	1	5.000
21.	Ulcinj	1	1	5.000
22.	Herceg Novi	2	2	10.000
23.	Ostale opštine (15 do 22)	25	35	175.000
24.	Ukupno (14 + 23):	80	100	500.000

**Subvencije za nova zapošljavanja mladih na sezonskim poslovima
– po opštinama –**

Rb	Opština	Broj subvencija
1.	Bar	590
2.	Berane	15
3.	Bijelo Polje	11
4.	Budva	1.150
5.	Danilovgrad	3
6.	Žabljak	5
7.	Kotor	117
8.	Mojkovac	24
9.	Nikšić	10
10.	Pljevlja	4
11.	Podgorica	60
12.	Tivat	345
13.	Ulcinj	277
14.	Herceg Novi	942
15.	Cetinje	44
16.	Ukupno	3.597

